

TOIMINTAKERTOMUS 2007

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS	3
EDUNVALVONTA JA YHTEISKUNTASUHTEET	4
Kehitysvammaisten asuminen	4
Lausunnot kannanotot jaeduskunnan kuulemiset	5
Ihmis- ja perusoikeudet6	6
Hankekoordinaatio	6
Eettinen neuvosto	6
KANSALAISTOIMINTA	7
Yhdistysten tukeminen.....	7
Kuntayhteistyö	8
KOULUTUSTOIMINTA.....	8
Jäsenistön koulutus	9
Ammattihenkilöstön koulutus	9
Oppilaitosyhteistyö.....	10
Koulutuspolitiikkaan vaikuttaminen	10
Perheiden koulutus ja vertaistapaamiset	11
Sopeutusvalmennustoiminta.....	12
Muut perhekurssit ja tapaamiset.....	13
Kehitysvammaisten koulutus ja vertaistapaamiset.....	13
Tuettu järjestötoiminta	13
Kehitysvammaisten työllistymiseen liittyvä koulutus ja tiedotustoiminta	13
Pienet kehitysvammaisryhmät	14
Tukihenkilötoiminta	14
Apuhahat	15
MALIKE	15
HANKKEET	16
Vertaansa vailla -projekti	16
Selko-e-projekti	17
Mieli myllertää -projekti	18
Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti	18
Kaveri-projekti.....	19
Aikuis-Malike-projekti	20
Pietari-projekti	21
KANSAINVÄLINEN TOIMINTA	22
VIESTINTÄ	22
TALOUS	24
Tuloslaskelma.....	25
Tase	26
Raha-automaattiyhdistyksen avustukset.....	28
Tilintarkastuskertomus.....	30
HALLINTO.....	31
KIINTEISTÖ OY TULPPAANITALO.....	35
HENKILÖKUNTA.....	36

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuonna 2007 Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnassa näkyi liittokokouksen päättämistä painopisteistä erityisen selvästi asuminen. Osaltaan tähän vaikuttivat STM:n teettämä selvitystyö kehitysvammaisten laitosasumisen lakkauttamiseksi ja lähiyhteisössä tapahtuvan asumisen kehittämiseksi sekä traagiset kehitysvammaisten henkilöiden surmat, joista loppukesällä uutisoitiin koko Suomessa. Asumisessa on runsaasti kehittämistä paitsi inhimilliseltä kannalta, myös sen vuoksi, että Suomi on allekirjoittanut YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista. Tämä sopimus ei hyväksy syrjiviä asumisratkaisuja, joiksi suuret kehitysvammalaitokset luokitellaan. Kehitysvammaisten Tukiliitto on vaikuttanut aktiivisesti sekä asumisen rakennemuutoksessa tarvittavien resurssien saamiseksi että asumispoliittisen ohjelman sisältöön, jotta siinä huomioitaisiin myös kehitysvammaisten henkilöiden tarpeet. Valtion asuntorahaston myöntämisvaltuutta saatiinkin aivan loppuvuonna nostetuksi merkittävällä tavalla. Tästä suuri kiitos kaikille vaikuttamistyöhön osallistuneille!

YK:n sopimus on ollut suuri edistysaskel vammaisten oikeuksien toteutumisessa. Sen ratifiointi (vahvistaminen) Suomessa edellyttää muutoksia esimerkiksi kehitysvammalakiin, kotikuntalakiin ja lakiin pakkokeinojen käytöstä. Vammaisjärjestöjen tehtävä on omalta osaltaan tuoda YK:n sopimuksen sisältö päättäjien tietoon ja myös huolehtia siitä, ettei ratifiointin kanssa viivytellä.

Vammaislakien yhdistäminen ei toimintavuonna toteutunut. Sen sijaan kehitettiin lainsäädäntöä tulkkipalveluissa sekä päivätoiminnan osalta.

Kirkkohallitus valitsi vuoden 2008 Yhteisvastuukeräyksen kotimaiseksi kohteeksi kehitysvammaisten työllistymisen. Kehitysvammaisten Tukiliitto ja Kehitysvammaliitto tekivät yhteisen hankesuunnitelman varojen käytöstä. Tällä tavoin kehitysvammaisten työllistyminen saadaan nostetuksi yhteiskunnassa esille ja kehitettyä erilaisia mahdollisuuksia ja tukijärjestelmiä.

Alueellisen kansalaistoiminnan vahvistamiseksi on kehitetty ja kokeiltu uusia malleja. Oman haasteensa toiminnalle on jo selvästikin asettanut meneillään oleva kunta- ja palvelurakennuudistus useine valmisteilla olevine kuntaliitoksineen. Yhdistystoiminnan tukeminen ja uusien mallien luominen jäsenistön käyttöön näissä muutoksissa on ensiarvoisen tärkeitä.

Vuosi 2007 on osoittanut, että Kehitysvammaisten Tukiliitolla on tärkeä tehtävä yhteiskunnassa. Monet kehitysvammaisten ihmisten ja heidän läheistensä asiat ovat juuri nyt tarkastelun alla, ja on osattava tuoda oikeaan aikaan oikeita asioita esiin jotta maailma muuttuisi. Tässä tehtävässä on jäsenistö osoittanut taitonsa ja myös sen voiman, joka syntyy yhteen hiileen puhaltamisesta.

Kiitos kuluneesta vuodesta.

Susanna Lohiniemi
Toiminnanjohtaja

EDUNVALVONTA JA YHTEISKUNTASUHTEET

Edunvalvonnan ja yhteiskuntasuhteiden hoitamisessa työ on painottunut asumisen ja ihmisen ja perusoikeuksien toteutumisen saralle. Vammaislainsäädännön kokonaisuudistus ei toteutunut toimintavuonna. Suurin syy uudistuksen viivästymiseen oli määrärahan puute ja toisaalta suuri haaste turvata kaikille yhdenvertaiset palvelut kenenkään palveluita tai asemaa heikentämättä. Kokonaisuudistuksen sijaan kehitettiin vammaispalvelulakia lisäämällä siihen uudet tulkkipalveluita ja päivätoimintaa koskevat pykälät.

Eduskuntavaalien alla kiinnitettiin tulevien kansanedustajien huomiota perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen erilaisissa vaalitulaisuuksissa ja materiaalia jakamalla.

Kehitysvammaisten asuminen

Kehitysvammaisten Tukiliiton edustaja oli tukiryhmän varapuheenjohtajana STM:n selvityshenkilön, Markku Niemelän, selvityksessä ”Kehitysvammaisten yksilölliseen asumiseen - Toimintaohjelma siirtymiseksi pitkäaikaisesta laitosasumisesta yksilöllisiin asumisratkaisuihin”.

Kehitysvammaisten Tukiliitto osallistui osarahoitajana ja ohjausryhmän jäsenenä Teknillisen korkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikön, ympäristöministeriön ja STM:n yhteishankkeeseen ”Kevät” – Kehitysvammaisten asumisen kehittämishanke.

Ohjausryhmiin osallistuttiin toimintavuonna myös Satakunnan erityishuolto- ja asumisen palvelukokeilussa ASUVA-hankkeessa ja Pääjärven ja Uudenmaan erityispalvelukuntayhtymän HOTHAT-hankkeessa, joka kehittää haastavasti käyttäytyvien kehitysvammaisten laitoshoidon korvaavia asumispalveluita.

Kehitysvammaisten henkilöiden asumisen kehittämiseksi ja uudistuksiin tarvittavien resurssien saamiseksi tavattiin asuntonministeri Jan Vapaavuori, valtiovarainministeri Jyrki Katainen, valtiosihteeri Raimo Sailas, eduskunnan varapuhemies Johannes Koskinen sekä lukuisia muita poliittisia ja virkamiesvaikuttajia. Kehitysvammaisten Tukiliitto teki yhdessä muiden kehitysvamma-alalla toimivien järjestöjen kanssa hallitusohjelma-aloitteen asumisesta ja siihen tarvittavista määrärahoista.

Valtion asuntorahaston (ARA) myöntämisvaltuus nousi 85 miljoonaan euroon v. 2007 vahvan vaikuttamistyön jälkeen.

Lakimiespalvelut

Yksilöllisessä neuvontatyössä korostuivat erityisesti omaishoidon tukea koskevat asiat, kehitysvammaisten lasten kuntouttavan päivähoidon järjestämiseen liittyvät ongelmat sekä erityishuolto-ohjelmat.

Yhteydenottoja tuli kaiken kaikkiaan yli 1200. Valituksia tehtiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen, hallinto-oikeuksiin ja lääninhallituksiin yhteensä 70. Lisäksi useissa tapauksissa asiakasta ohjattiin ja neuvottiin valitusten teossa.

Lakimies kävi kouluttamassa jäsenistöä sekä työntekijöitä Helsingissä, Iisalmissa, Peurungassa, Seinäjoella, Kajaanissa, Joensuussa, Jyväskylässä ja Vantaalla.

Lausunnot, kannanotot ja eduskunnan kuulemiset

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee holhoustoimen edunvalvontapalvelujen järjestämisestä annetun lain ja holhoustoimesta annetun lain 8 §:n muuttamista.

Lausunnossa otettiin kantaa edunvalvontapalvelujen siirtämiseen valtiolle ja yleisemmin edunvalvontapalveluiden järjestämiseen sekä esitettiin tuetun päätöksentekojärjestelmän luomista Suomeen.

Lausunto annettiin oikeusministeriölle 8.10.2007

Lausunto lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman luonnoksesta.

Lausunnossa otettiin kantaa siihen, että suunniteltaessa on tärkeää ottaa huomioon, että samat elämän osa-alueet vaikuttavat myös kehitysvammaisten lasten ja nuorten elämään ja toimenpiteiden on oltava sellaisia, että myös näillä lapsilla ja nuorilla on aito mahdollisuus päästä niistä osallisiksi.

Lausunto annettiin opetusministeriölle 15.11.2007

Lausunto valtion liikuntaneuvoston erityisliikunnan jaoston muistiosta, joka käsittelee vaikeavammaisten henkilöiden liikunnan tilannetta.

Lausunnossa otettiin kantaa lasten, nuorten ja aikuisten vaikeavammaisten liikunnan mahdollisuuksiin.

Lasten ja nuorten osalta perheet ovat keskeisessä roolissa. Aikuisten vaikeavammaisten liikunnasta ei millään taholla ole kokonaisvastuuta.

Kuljetuspalvelujen puutteellisuus, avustajien puute ja apuvälineiden rajallisuus vaikeuttavat osallistumista liikunnan harrastamiseen.

Soveltavan liikunnan käsitteistö vaatii uutta positiivista ja kunnioittavaan ihmiskäsitykseen pohjautuvaa määrittelyä.

Lausunto annettiin opetusministeriön liikuntayksikköön 14.8.2007

Vammaisfoorumin jäsenjärjestönä Kehitysvammaisten Tukiliitto on osallistunut seuraavien lausuntojen laatimiseen:

Etelä-Suomen lääninhallitukselle jätettiin laaja matkapalvelukeskuksia koskeva kannanotto.

Ulkoministeriölle laadittiin lausunto YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevasta sopimuksesta yhteistyössä Vammaisfoorumin ja Viken (Vammaisten ihmisoikeuskeskus) kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriölle jätettiin kannanotto henkilökohtaisen avustajajärjestelmän kehittämisestä.

Puhevammaisten tulkkipalveluiden kehittämiseen osallistuttiin aktiivisesti yhteistyöverkoston kautta. Sosiaali- ja terveysministeriölle laadittiin useita kannanottoja muun muassa liittyen tulkkipalveluiden siirtymiseen valtiolle.

Ihmis- ja perusoikeudet

Kansainvälisen vammaispolitiikan kannalta otettiin erittäin merkittävä askel, kun lähes 100 YK:n jäsenvaltiota allekirjoitti maaliskuussa YK:n vammaisten oikeuksia koskevan sopimuksen. Sopimuksesta on tiedotettu muun muassa edunvalvontapäivillä.

Kehitysvammaisten Tukiliitto järjesti liittokokouksen yhteydessä Helsingissä ihmisoikeusseminaarin, jossa kuultiin asiantuntijapuheenvuoroja muun muassa YK:n sopimuksesta, hoito- ja palvelusopimusten rajaamisesta, perusoikeuksista ja kansalaisuudesta. Osallistujia tilaisuudessa oli 150.

Edunvalvontayksikkö osallistui yhteistyössä viestintäyksikön kanssa ihmis- ja perusoikeuksista muistuttavan vuosikirjan sisällön tuotantoon. Vuosikirja toimi myös vaikuttamistyökaluna eduskuntavaaleissa ja se postitettiin kaikille kansanedustajille.

Kehitysvammaisten Tukiliiton vammaisasiamies oli jäsenenä Stakesin korkean tason työryhmässä, joka selvittää sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisten tekijöiden vaikutuksia sosiaalihuollon asiakkaan asemaan.

Edunvalvontapäivät

Edunvalvontapäivät järjestettiin neljällä paikkakunnalla. Hämeenlinnassa järjestettiin Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen alueen yhteinen päivä, Leppävirralla Itä-Suomen alueen, Oulussa Pohjois-Suomen alueen ja Kemijärvellä Lapin alueen edunvalvontapäivä.

Edunvalvontapäivillä käsiteltiin YK:n vammaisia koskevan yleissopimuksen merkitystä sekä asumisen tilannetta Markku Niemelän tekemän selvityksen pohjalta. Näiden lisäksi keskusteltiin kehitysvammaisten erityishuollon järjestämisestä erityishuolto-ohjelmien ja palvelusuunnitelmien valossa.

Edunvalvontatoimikunta

Edunvalvontatoimikunta on kokoontunut vuoden aikana neljä (4) kertaa. Toimikunta on valmistellut liittohallitukselle esityksen alueellisista edunvalvontatoimikunnista (Popokkeen pilottihanke aloittamassa + Etelä-Suomi) sekä linjannut näkemyksiä henkilökohtaisen avun järjestämisestä.

Hankekoordinaatio

Kehitysvammaisten Tukiliiton kehittämishankkeisiin ja projektitoimintaan panostettiin palkkaamalla määräaikainen projektitoiminnan koordinaattori selkiyttämään projektitoimintaa ja tukemaan projektityöntekijöiden työtä muun muassa koulutuksella ja yhteisiä toimintamalleja luomalla. Projektien ideointi- ja hakuprosessia selkiytettiin.

Eettinen neuvosto

Eettinen neuvosto laati keväällä julkilausuman ihmis- ja perusoikeuksien turvaamisesta. Julkilausumassa esitetään pakon ja vallan käytön edellytysten luettelemista lakiin ja tämän hetken kehitysvammalain 32 § poistamista. Pykälässä säädetään vastoin tahtoa annettavasta erityishuollosta. Julkilausuma myös kiirehtii kotikuntalain muuttamista, jotta myös kehitysvammaisilla ihmisillä olisi tosiasiallinen mahdollisuus valita kotikuntansa sekä palvelukotien ja muiden asuntoloiden henkilökuntamäärän selkeää määrittelyä, jotta puutteelliset henkilökuntaresurssit eivät johtaisi esim. asumisyksikön vaihtoon vastoin asukkaan omaa tahtoa tai

pakkolääkitysten käyttöön ehkäisykeinona häiriökäyttäytymiseen. Julkilausuma toimitettiin kansanedustajille ja muille päättäjille sekä siitä tehtiin erillinen lehdistötiedote. Eettinen neuvosto kokoontui toimintavuonna kerran. Kokous käsitteli YK:n yleissopimusta, sen toimeenpanoa Suomessa sekä kehitysvammaisten lähiyhteisöasumisen kehittämistä.

KANSALAISTOIMINTA

Yhdistystoiminnan tukeminen

Tukiyhdistysten toiminta kohtasi uusia haasteita: kuntien palvelurakennemuutos toi mukanaan epävarmuutta tulevasta. Uudet kuntaliittymät luovat yhdistystoiminnan tulevaisuuteen paitsi uhkakuvia, myös mahdollisuuksia yhdistysten väliseen entistä laajapohjaisempaan yhteistyöhön. Yhdistysten voimauttaminen jäsenhankintaan ja järjestöjen väliseen yhteistyöhön painottui aluetoiminnassa. Yhdistyksille järjestettiin muun muassa viestintäkoulutusta, sosiaalipalveluihin liittyvää koulutusta ja yhdistystoiminnan kehittämiseen painottuvia yhdistysiltoja. Paikallista yhdistystoimintaa tuettiin järjestössä koulutustapahtumien lisäksi myös suoralla jäsenneuvonnalla.

Edunvalvonnalliset kysymykset nousivat vahvasti toiminnan keskiöön yhdistystyössä niillä seuduilla, joissa kuntien kiristynyt talous näkyi kehitysvammaisten ihmisten sosiaalipalvelujen heikentymisenä. Alueellinen eriarvoisuus sosiaalipalvelujen toteutumisessa vaatii edelleen aluetyön erityisen vahvaa panosta perheiden ja omaisten tueksi. Asumispalveluiden laatuun liittyviä kehittämiskäsitteitä nostettiin esille yhdessä Tukiliiton järjestökumppanin, Me Itse ry:n kanssa. Seudullisina yhteistyötoimintoina toteutettiin muun muassa perheiden toiveiden mukaisesti rakennettu palveluopas (Pirkkala), 500 kuulijaa tavoittanut asumisseminaari (Itä-Suomi), sosiaalipalveluseminaarit (Hämeenlinna, yht. 160 osallistujaa) ja useita erityis- huolto-ohjelmaan liittyviä tilaisuuksia Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Aluesihteerit kartoittivat paikallisyhdistysten tilannetta kyselyillä Itä-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella sekä Länsi-Suomessa. Paikallisyhdistysten huolenaiheet olivat yhteisiä: asumisen ja tilapäishoidon palveluihin vaikuttaminen koettiin keskeisen tärkeäksi asiaksi. Liiton tukea toivottiin etenkin uusien yhdistystoimijoiden tavoittamiseksi.

Yhdistystoimintaan antoivat osaltaan uutta virtaa kansalaistoiminnan yksikössä toimivat hankkeet Vertaansa vailla ja Kaveri. Hankkeet voimauttavat yhdistyksiä, perheitä ja kehitysvammaisia nuoria aikuisia vertaistuen ja kaveritoiminnan kehittämisen myötä. Hankkeet tukevat yhdistysten jäsenhankintaa tuomalla tietoa uusien toimijoiden tarpeista. Vertaansa vailla -hanke koulutti vuoden aikana 70 vertaisohjaajaa eri paikkakunnille ja tavoitti vertais- tapahtumilla 291 perhetoimijaa. Kaveri-hanke on asennekampanjallaan tavoittanut tuhansia vammaisia ja vammattomia nuoria ja aikuisia ja tukenut yhdistyksiä ja kouluja kaveritoiminnan aloittamisessa.

Syksyllä nuoria perheitä koottiin yhteen Huittisissa järjestetyssä Hyvän tuulen päivässä, jossa 100 lasta ja aikuista sai kokeilla erilaisia kuntouttavia toimintamuotoja ja toimintavälineitä. Yhteistyö paikallisen vammaisneuvoston kanssa näkyi muun muassa tehokkaana seudullisena tiedottamisena. Tapahtuma oli esillä paikallisissa lehdistä näyttävästi.

Juhlaseminaari

Tammikuussa järjestettiin yhdistystoimijoille Tulevaisuutta linjaamassa -juhlaseminaari. Kaksi päiväinen seminaari tavoitti 170 yhdistysaktiivia. Seminaarin puhujia olivat muun muassa Väestöliiton toiminnanjohtaja Helena Hiila, Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja Anne Brunila

ja lääketieteen tohtori Oiva Antti Mäki. Lämminhenkinen iltajuhla kokosi yhdistystoimijat yhteen muistelemaan mennyttä ja suunnittelemaan tulevaa.

Kuntayhteistyö

Ympäri Suomea järjestetyissä kuntailloissa käsiteltiin paikallisyhdistysten ja kuntapäätäjien yhteistyökysymyksiä.

Yhdistysten aloitteiden mukaan järjestettiin muitakin paikallisia yhteistyöiltoja kunnissa. Illoissa keskityttiin esimerkiksi palvelusuunnitelmiin ja tilapäishoidon järjestelyihin.

Paikallisyhdistysten ja kuntien välistä yhteistoimintaa ja asiakaslähtöisen palvelukulttuurin luomisen edellytyksiä lisännyt edunvalvonnan ja osallisuuden kehittämisohjelma EKOTUKI (2005-2007) päättyi. Vuoden aikana kehittämisohjelmaa toteutettiin kuudella paikkakunnalla, muun muassa Kuopiossa, missä ohjelman myötä rakentui mahdollisuus avustajatoiminnan järjestämiseen seudullisena yhteistyönä. Kehittämisohjelman tuloksena useilla paikkakunnilla kunnan ja yhdistyksen välisen yhteistyön edellytykset lisääntyivät ja paranivat. Lisäksi perheiden palvelutarpeista saatiin kuntien edustajille tietoa. Yhdistysten itseohjautuvuuden lisäämisen tavoite jäi suurelta osin saavuttamatta. Kehittämisohjelmassa tuotetut raportit ovat KVTL:n internetsivuilla yhdistysten käytettävissä.

Järjestötoimikunta

Järjestötoimikunta kokoontui vuoden aikana kolme (3) kertaa. Järjestötoimikunnan tukemana uusittiin yhdistysten ja tukipiirien mallisäännöt. Käsiteltiin myös hiljenevien yhdistysten tilanteita ja sitä, miten tukipiiri voi toiminnallaan tukea yhdistystoimintaa uusien polkujen löytymisessä.

KOULUTUSTOIMINTA

Koulutustoiminnan toiminta-alueet Tukiliiton organisaatiossa sijoittuvat liitosta ulospäin suuntautuvaan koulutus- ja vaikuttamistoimintaan sekä jäsenistöön päin suuntautuvaan koulutus- ja vertaistoimintaan. Koulutustoiminnan toimintalinjat ovat jäsenistön ja ammattihenkilöstön koulutus, kehitysvammaisten ja perheiden kuntoutus- ja kurssitoiminta, tuettu järjestötoiminta sekä koulutustoimintaan liittyvä projektitoiminta.

Koulutustoimintaa toteuttivat IKI-Instituutti, Mieli myllertää-, Selko-e- ja Enemmän otetta ja osallisuutta -projektit, Pienet kehitysvammaisryhmät, tukiverkostotoiminta ja Työelämä- ja jatko-opetushanke.

Koulutustoiminnan osa-alueet

- jäsenistön koulutus
- ammattihenkilöstön koulutus
- oppilaitosyhteistyö
- koulutuspolitiikkaan vaikuttaminen
- koulutusten kehittäminen

Kuntoutus- ja kurssitoiminnan osa-alueet

- kuntoutuskurssit ja sopeutumisvalmennuskurssit
- perhekurssit
- kehitysvammaisten kurssit
- Mertiörannan kurssikeskuksen kanssa tehtävä kehittämistyö

Tuetun järjestötoiminnan osa-alueet

- o Me Itse -taustatyö
- o tuetun järjestötoiminnan koulutukset

Projektitoiminnan osa-alueet

Niiden perheiden tukeminen, joiden vanhemmilla on oppimisen tai ymmärtämisen vamma (Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti).

Kehitysvammaisten osallistuminen yhteiskuntaan tietoverkon avulla (Selko-e-projekti).

Toimintamallien kehittäminen niille perheille, joiden kehitysvammaisella nuorella on mielen-terveyden ongelmia (Mieli Myllertää -projekti).

Jäsenistön koulutus

Jäsenistön koulutusta toteutettiin seuraavilla osa-alueilla:

Työelämään ja perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen liittyvät koulutukset yhteistyössä tukipiirien kanssa. Koulutussarja alkoi vuonna 2006 ja jatkui vuoden 2007 loppuun. Vertais-tukikoulutuksia järjestettiin osana omaa kurssitoimintaa yhteistyössä yhdistystoimijoiden kanssa, osana projektien toimintaa yhteistyössä yhdistysten kanssa ja osana Me Itsen toimintaa yhteistyössä Me Itsen alajaostojen kanssa. Jäsenistöä on ollut mukana myös Kehitysvammaisten Palvelusäätiön kanssa yhteistyössä järjestetyissä ikäperhetoiminnan koulutustilaisuuksissa.

Tilaustyönä omille yhdistyksille on järjestetty yksittäisiä koulutuksia kommunikaatiosta, kuntoutuksesta, ensitiedosta, itsenäistymisestä, seksuaalisuudesta ja kehitysvammaisuudesta. Tilauuskoulutuksia toteutettiin resurssien sallimissa rajoissa.

Ammattihenkilöstön koulutus

Ammattihenkilöstöä koulutettiin kehitysvammaisuuteen, kommunikaatioon ja tulkkipalveluun, kuntoutukseen, ensitietoon, työelämään ja jatkokoulutukseen, tukihenkilötoimintaan sekä mielenterveyteen liittyvissä asioissa. Ammattihenkilöstön koulutus toteutettiin osana omaa toimintaa sekä tilauuskoulutuksina. Kehitysvammahuollon henkilökunnan koulutusta järjestettiin Ulvilassa, Hyvinkäällä, Kaarinassa, Kemissä ja Kuopiossa. Näiden koulutusten keskeisenä teemana oli lisätä henkilökunnan ammatillisia valmiuksia kohdata ja tukea perhettä, jossa on kehitysvammaisen perheenjäsen.

Syksyllä käynnistettiin laaja Tampereen kaupungin perhetyöntekijöiden koulutus. Monet perhetyöntekijät ovat kokeneet, ettei heillä ole riittävää tietoa yleisimmistäkään kehitysvammaisuuden ilmenemismuodoista. Koulutuksen tavoitteena on ollut paikata tätä tiedon puutetta ja valmentaa työntekijöitä molemminpuoliseen, palkitsevaan yhteistyöhön perheen kanssa. Lisäksi työntekijät ovat saaneet uusia vuorovaikutusvälineitä erityisen lapsen kohtaamiseen. Koulutus jatkuu vuonna 2008 ja siihen osallistuu noin sata henkilöä.

Yhteistyössä Kehitysvammaisten Tukiliiton, Kehitysvammaisten Palvelusäätiön ja Kehitysvammaliiton kanssa käynnistyi koulutus työntekijöille, joilla ei ole kehitysvamma-alan koulutusta tai siitä on pitkä aika. Koulutuksen sisältöalueina ovat: perustietoa kehitysvammaisuudesta, kehitysvammaiset ihmiset yhteisössä ja yhteiskunnassa, toimintakyky ja sen edistäminen, kommunikaatio ja vuorovaikutus, elämänlaatu ja psyykinen hyvinvointi.

Oppilaitosyhteistyö

Kuhankosken erityisammattikoulun kanssa järjestettiin yhteistyössä ammatillista täydennyskoulutusta kehitysvammaisille. Erityisammattikoulujen kanssa tehtiin myös yhteistyötä luennoimalla ja pitämällä puheenvuoroja osana erityisammattikoulujen omaa koulutusta.

Monilla ammattikorkeakouluilla pidettiin luentoja kehitysvammaisuudesta, kuntoutuksesta, työelämästä ja jatko-opetuksesta. Me Itsen jäsenet ovat olleet mukana koulutustilaisuuksissa omien puheenvuorojensa pitäjinä.

Oppilaitosyhteistyötä on tehty myös opinnäyte- ja harjoitustöissä. Monet oppilaitokset ovat vierailleet Tukiliitossa kuulemassa järjestön ajankohtaisia asioita.

Koulutuspolitiikkaan vaikuttaminen

Kehitysvamma-alan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon perusteisiin päästään vaikuttamaan opetushallituksen kehitysvamma-alan perustetyöryhmässä, joka piti perustamiskokouksensa vuoden lopussa. Työryhmän työ jatkuu vuoteen 2009 asti, jolloin uudet tutkinnon perusteet otetaan käyttöön.

Toisen asteen koulutusta kehitysvammaisille henkilöille järjestävien oppilaitosten edustajat kokoontuivat toukokuussa Tulppaanitalolle Tampereelle keskustelemaan ammatillisen koulutuksen nykytilasta ja muutoksista. Yhteisiksi tavoitteiksi keskustelutilaisuudessa sovittiin tasokkaan ja laadukkaan ammatillisen erityisopetuksen turvaaminen kehitysvammaisille opiskelijoille, koulutusrakenteen kehittäminen paremmin erityisopiskelijoille sopivaksi ja kehitysvammaisten henkilöiden ammatillisen koulutuksen tarpeen selvittäminen.

Koulutuspolitiikkaan vaikutettiin puhevammaisten tulkkien koulutusasioissa olemalla mukana puhevammaisten valtakunnallisessa järjestöyhteistyössä, Suomen puhevammaisten tulkit ry:ssä, Pirkanmaan Veturityöryhmässä, Papunetin johtoryhmässä ja PuheTupa-hankkeen johtoryhmässä.

Koulutuspoliittisista kysymyksistä keskusteltiin myös koulutustoimikunnassa ja koulutustyöryhmässä.

Omaa koulutustoimintaa kehitettiin yhteistyössä jäsenistön kanssa, projektien toiminnan kautta ja yhteistyössä Me Itsen kanssa.

Koulutustoimikunta ja Tukeva

Koulutustoimikuntaan kuuluu kuusi (6) jäsentä ja se kokoontui kolme (3) kertaa, Tukevaan kahdeksan (8) jäsentä ja kokoontumisia oli kolme (3). Koulutustoimikunnan painopisteenä olivat perusopetuksen asiat ja Tukevan painopisteenä alueellisten toiveiden tuominen kentältä osaksi Tukiliiton koulutustoimintaa, koulutusyksikön koulutusten ja tapahtumien arviointi sekä ikääntyvät kehitysvammaiset.

Koulutustyöryhmä

Koulutustyöryhmä kokoontui viisi (5) kertaa. Teemoina olivat kouluttajaoppaan kokoaminen Tukiliiton sisäiseen käyttöön ja verkkokoulutusten mahdollisuudet omassa henkilöstökoulutuksessa ja Tukiliiton muussa koulutustarjonnassa.

Perheiden koulutus ja vertaistapaamiset

Perhetyö

Koulutusyksikön työntekijöistä kolme osallistui perhetyön työryhmätoimintaan. Työryhmätyöskentely toimi hyvänä keinona Tukiliiton perhetyön tavoitteiden, arvokeskustelun ja viitekehityksen kannalta ja yhteistyön väylänä eri yksiköissä perhetyötä tekevien työntekijöiden välillä. Perhetyöryhmän vuoden aikana tekemä työ konkretisoitui loppuvuodesta tehdyssä lausunnossa. Lausunto annettiin opetusministeriön hallinnoimaan lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman luonnokseen. Lausunnon antamisen lisäksi perhetyöryhmän jäseniä osallistui yhteistyöryhmien kehittämis- ja/tai työryhmäpalaveriin. Näiden kaikkien toimien tarkoituksena oli tuoda esille kehitysvammaisten ja heidän perheidensä asioita.

Ensietieto

Ensietokursseja suunniteltiin kuusi (6) ja näistä toteutui viisi (5) kurssia. Vuoden viimeiselle kurssille kysyntä oli suuri, eikä kaikkia kurssille hakeneita perheitä pystytty ottamaan tälle kurssille. Toteutuneista kursseista kolme oli suunnattu perheille, joiden lapsella oli Downin oireyhtymä tai jokin muu synnytyksessä todettu kehitysvamma. Suunnitelluista kursseista kaksi oli suunnattu perheille, joiden lapsella oli hiljattain todettu kehitysvamma tai kehitysvamma. Yksi suunnitelluista ensietokursseista oli suunnattu myös erityisesti pienten ja harvinaisten vamma ryhmien lasten perheille, tässä tapauksessa AGU-lasten perheille. Kurssien suuntaaminen ihan pienten lasten perheille ja leikki-ikäisten tai sitä vanhempien lasten perheille mahdollisti kokemusten jakamisen ja avoimen vuorovaikutuksen syntymisen kurssilaisten kesken. Toisin sanoen vertaistukikokemuksen saamisen ja jakamisen.

Kurssien tavoitteena oli antaa ryhmämuotoisessa ohjauksessa tietoa kehitysvammaisuudesta, varhaiskuntoutuksesta, lapsen kasvun ja kehityksen tukemisesta sekä perheen erilaisista tukimuodoista, muun muassa sosiaaliturvaan ja -palveluihin liittyvistä tukimuodoista. Kurssin sisältöön kuuluvien luentojen ja ohjauksen tarkoituksena oli kertoa perheille erityistä tukea tarvitsevan lapsen kasvun ja kehityksen tukemisesta hyvin käytännönläheisesti ja tavallista arkea koskettavasti. Luentojen tai ryhmässä käytyjen keskustelujen tarkoituksena oli myös antaa perheelle tietoa ja kokemuksia omien asioiden hoitamiseen omassa asuinkunnassa. Unohtamatta sitä, että huoltajilla on oikeus olla lapsensa tai lapsiensa vanhempia, äitejä ja isiä, ilman kuntouttajan tai sosiaalipalveluista vastaavan ammattilaisen viittaa.

Kurssien keskeisenä tavoitteena tiedon ja keskustelujen jakamisen lisäksi oli mahdollistaa vertaistuki, joka toteutui kursseilla kahden suuntaisesti: antaen ja saaden. Kurssiryhmän keskinäisen vertaistukikokemusten saamisen tai antamisen lisäksi kursseilla oli aina myös vertaisvanhemman ja vertaisisärien puheenvuoroja. Näissä puheenvuoroissa jaettiin hyvin kokemuksellisesti arjen asioita sekä viitotettiin tulevaisuutta arjen asiantuntijuuden kautta. Näissä osuuksissa vertaistuki myös konkretisoitui henkilökohtaisten kertomusten ja elämän tarinoiden kautta. Puhuttiin myös oman kotikunnan tai seutukunnan vertaistukimahdollisuuksista ja jaettiin tietoutta yhdistystoiminnasta.

Tuettu lomatoiminta

Tuettua lomatoimintaa toteutettiin Antti ja Jenny Kuusiston rahaston tuella (kaksi lomaa). Tuettuja lomia olivat Mertiörannan kurssikeskuksessa toteutetut perheille suunnattu pääsiäisloma ja nuorille ja aikuisille kehitysvammaisille suunnattu joululoma. Näiden lisäksi uutena lomamuotona oli suunniteltu nuorille ja aikuisille kehitysvammaisille uuden vuoden vastaanottamiseen liittyvä loma, mutta tämä loma peruttiin vähäisen kysynnän vuoksi.

Lomatoiminnan tavoitteena oli luoda mahdollisuuksia muun muassa arjesta irrottautumiseen, uusiin sosiaalisiin suhteisiin, perheen yhteiseen aikaan sekä vertaistukeen. Ainakin pääsiäislomalla syntyi aktiivista vertaistukitoimintaa, mikä ilmeni niin, että muutama perhe tapasi pääsiäisen jälkeen vielä myöhemmin toisiaan Mertiörannan kurssikeskuksessa. Onnistunut loma tuki myös koko perheen jaksamista. Lomalaisten toiveista voi lukea, että tuetut lomat, joilla perheen jäsenet – niin aikuiset kuin lapsetkin – voivat tavata toisia perheitä ilman kotitöitä tai muita arjen velvollisuuksia, ovat tärkeitä ja merkityksellisiä keinoja arjessa jaksamiseen.

Sisarusasiat

Viiden päivän mittainen sisarustapaaminen oli suunnattu noin 6–16-vuotiaille kehitysvammaisille lapsille ja nuorille sekä heidän vammattomille sisaruksilleen. Sisarustapaamisen tavoitteena oli tukea perheen sisarusten välistä vuorovaikutusta sekä löytää keinoja arkeen sisarusten väliseen yhteistoimintaan. Tapaamisen tavoitteena oli myös tukea ja lujittaa sisarusten sisarussuhdetta. Tapaamisen aikana käsiteltiin erilaisuutta sekä jaettiin kokemuksia sisaruudesta sekä vertaistuen avulla että ryhmissä tehtyjen harjoitusten ja keskustelutuokioiden avulla. Tämän vuoden sisarustapaamisen läpileikkaavaksi teemaksi oli valittu sirkus. Teeman ympärille rakennetun kurssiohjelman tavoitteena oli löytää tai tukea kunkin lapsen vahvuuksia. Toisaalta tarkoituksena oli lujittaa sisarusten välistä me-henkeä. Lapset innostuivat sirkusteemasta suuresti. He suunnittelivat ja valmistelivat kurssin viimeiseksi päiväksi vanhemmille ja muille lähi-ihmisille sirkusesityksen. Sirkusesitys ilmensi sisarusten avointa, vuorovaikutuksellista ja välitöntä ilmapiiriä. Tapaamisen aikana solmittiin monia uusia ystävyssuhteita ja jaettiin kokemuksia.

Suunniteltu aikuisten, yli 18-vuotiaiden, vammattomien sisarusten vertaistapaaminen jouduttiin perumaan vähäisen kysynnän takia.

Vertaistoiminta

Kaikessa kurssitoiminnassa kantavana voimana oli vertaistuki. Kurssivalinnoissa pyrittiin huomioimaan tekijöitä – esimerkiksi sama diagnoosi, samanikäisyys jne. –, jotka edesauttoivat vertaistuen toteutumista. Lisäksi kurssiohjelmiin sisältyi puheenvuoro vertaistuesta joko kehitysvammaisen henkilön tai omaisen näkökulmasta. Kurssien aikana kerrottiin myös yhdistystoiminnasta ja paikallistason vertaistuen piiriin liittymisen mahdollisuuksista. Joillekin kurssiryhmille syntyi kurssin aikana tiivis yhteenkuuluvuuden tunne ja halu tavata ryhmänä myös tulevaisuudessa. Jenny ja Antti Kuusiston rahaston tuella toteutettiin niin kutsuttu omaehtoinen ryhmäpaketti. Tämä tarkoitti sitä, että perheillä oli mahdollisuus tavata toisiaan Mertiörannan kurssikeskuksessa. Ryhmä itse hoiti aktiivisesti kurssikeskuksen varaamisen ja muut vertaistukitapaamisen käytännön järjestelyt: tiedottamisen keskenään, viikonlopun aktiviteetit jne. Myönteisen palautteen ja suuren kysynnän vuoksi näitä omaehtoisten vertaistukiryhmien tapaamisia on jatkossakin hyvä tukea taloudellisesti.

Sopeutumisvalmennustoiminta

Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit

Tukiliitto järjesti yhteistyössä kuntoutuskeskusten kanssa 14 Kelan rahoittamaa kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssia. Kursseilla hyödynnettiin kuntoutuskeskusten ja Malikkeen erityisosaamista. Sopeutumisvalmennuskurssit noudattivat Kelan määrittelemiä standardeja ja Tukiliiton perhetyön tavoitteita. Osa kursseista oli suunnattu koko perheelle, osa aikuisille kehitysvammaisille henkilöille. Kurssitoiminnan tavoitteina olivat perheiden ja kehitysvammaisten henkilöiden elämänlaadun ja toimintakyvyn edistäminen ja tukeminen sekä vertaisten tapaaminen.

IKI:n sopeutumisvalmennuskurssitoimintaa järjestettiin Kelan rahoituksella ja omana toimintana. Kelan rahoittamia perhekurseja oli 14, muulla rahoituksella järjestettyjä kuusi (6).

Sopeutumisvalmennuskurssien tavoitteet tulevat Tukiliiton perhetyöstä ja Kelan määrittelemistä standardeista (kuntoutukseen liittyviä).

Muut perhekurssit ja tapaamiset

Tukiverkostotoiminnan Itsenäistyä & irrottautua -kursseilla vanhemmilla oli mahdollisuus saada tukea ja ohjausta aikuisesta kehitysvammaisesta lapsestaan irrottautumisessa. Kurseja oli useita: Haminassa, Kauhavalla, Kaarinassa, Kuhmossa, Mikkelissä sekä Pirkanmaalla. Käpytikka-yhdistyksen vanhempien tapaamisia oli kaksi (2) Helsingissä.

Ikäperhetapaamiset jatkuivat toista vuotta. Kurseja oli viisi eri puolilla maata. Ikäperhetoiminta on todettu merkittäväksi iäkkäiden vanhempien tuki- ja virkistystoiminnaksi ja näin se jatkuu edelleen. Iäkkäät kehitysvammaisten lasten vanhemmat ovat olleet useasti väliinputoajia tuen ja avunsaannin suhteen. Ikäperhetoimintaa toteuttivat yhteistyössä Palvelusäätiön ikäperhetoiminta, IKI-Instituutti ja tukiverkostotoiminta.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton tutkimus- ja kehittämiskeskuksessa oltiin mukana useilla eri tavoin vammautuneiden lasten sopeutumisvalmennuskursseilla. Näillä kursseilla vanhemmat saivat tietoa ja tukea vammaisen lapsen vanhemmuuteen, parisuhteen hoitoon sekä arjen haltuunottoon. Sopeutumisvalmennuskursseilla oli mukana tukiverkostotoiminta.

Kehitysvammaisten koulutus ja vertaistapaamiset

Kehitysvammaisten koulutuksen ja vertaistapaamisten tavoitteena oli uusien taitojen oppiminen, oman elämän hallinnan tukeminen ja osallisuuden lisääminen yhteiskunnassa. Me Itse -yhdistyksen kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä koulutusten suuntaamisessa alajaostoihin.

Kehitysvammaisille suunnattuja kuntoutuskursseja, koulutuksia ja vertaistapaamisia järjestettiin alueellisesti yhteistyössä yhdistysten, Me Itsen alajaosten, Palvelusäätiön, Kuhankosken ja Perttulan erityisammattikoulun kanssa sekä oman projektitoiminnan osana.

Koulutustoiminnan sisällöissä painottuivat elämäntaitojen harjoittelu, oman äänen kuuluminen ja kommunikointi omassa toimintaympäristössä, tietoyhteiskuntavalmiudet, viestintä ja osallisuuden lisääminen niin lähiyhteisössä kuin yhteiskunnassakin.

Kehitysvammaisten koulutusta ja vertaistoimintaa toteutti IKI-Instituutti. Osa toiminnasta toteutettiin yhteistyössä Me Itse ry:n kanssa.

Tuettu järjestötoiminta

Tuettua järjestötoimintaa toteutettiin kouluttamalla Me Itsen alajaoksia yhdistystoiminnan, kokoustekniikan, vaikuttamistoiminnan ja viestinnän asioissa sekä tukemalla Me Itsen taustatyötä. Me Itse -taustatyössä ovat olleet mukana IKI-Instituutti ja Työelämä- ja jatko-opiskeluhanke.

Kehitysvammaisten työllistymiseen liittyvä koulutus- ja tiedotustoiminta

Toimintavuonna jatkui jatko-opetusta ja työllistymistä esittelevä Ei työ tekemällä loppu – seminaari-sarja. Seminaarit järjestettiin yhteistoiminnassa alueen tukipiirin kanssa. Keväällä

kirkkohallitus valitsi kehitysvammaisten tuetun työllistymisen kirkon yhteisvastuukeräyksen kotimaan keräyskohteeksi vuonna 2008. Keräyksen suunnittelu ja markkinointi aloitettiin keväällä. Kotimaan kohteen muita toimijajärjestöjä ovat FDUV rf, Kehitysvammaliitto ja Nuorten Ystävät ry. Tukiyhdistyksissä vierailtiin pyydettyä. Tilauskoulutuksena luennoitiin eri oppilaitoksissa aiheesta kehitysvammaisuus, osallisuus ja työelämä. Ohjausta ja neuvontaa annettiin puhelimitse sekä sähköpostin välityksellä. Työnantajien yhteydenotot lisääntyivät toimintavuoden aikana. Toimimme aktiivisesti Vammaisfoorumin työllisyysryhmässä sekä VATES:in tuetun työn verkostossa ja työllisyysasiantuntijaryhmässä. Olimme mukana Sisäänheitto työelämään -projektin ja MOVE-projektin ohjausryhmissä. Edunvalvontaa toteutimme yhdessä muiden verkostojen kanssa sekä omana järjestönä. Kehitysvammaisen Tukiliitto oli kuultavana mm. työministeriössä aiheesta vammaisten osatyökykyisten työllistyminen.

Pienet kehitysvammaisryhmät

Pienille kehitysvammaisryhmille suunnatun toiminnan painopistealueina olivat uusien verkostojen synnyttäminen ja vanhempien ryhmien toiminnan tukeminen. Uusia verkostoja ei juurikaan vuoden aikana syntynyt, sen sijaan keskityttiin vanhojen verkostojen toiminnan tukemiseen. Yhdessä yhdistysten tai vanhempien verkoston kanssa järjestettiin kaksi perhelomaa (Sotos, Tuberoosiskleroosi) ja kaksi perhetapaamista (Rett, Angelman). Angelman-yhdistyksen 10-vuotista taivalta juhlittiin kolmen päivän ajan niin, että seminaariin osallistui myös kahdeksankymmentä alan työntekijää. Näistä tapahtumista Tukiliitolla oli päävastuu. Myös AGU-yhdistyksen perhetapaamista ja Williams-nuorten kansainväliselle leirille osallistumista tuettiin. Verkossa, www.verneri.net-sivuston alla, toimi seitsemän (7) vanhempien keskusteluryhmää.

Diagnoosikohtaisia sivuja (www.kvtl.fi/sivu/pienet_vammaryhmat) täydentämään palkattiin toimittaja kuukauden ajaksi.

Harvinaiset-verkoston Yksi ovi – monta ikkunaa -projekti käynnistyi. Projektin aikana kehitetään tiedottamista harvinaisista sairaus- ja vammaisryhmistä. Tärkeänä tiedotus- ja yhteistyöväylänä tulee toimimaan uusi Internet-sivusto. Syksyn aikana järjestettiin asiantuntijafoorumeita ja järjestöjen tietojen linkittäminen pohjoismaiseen Rarelink-sivustoon alkoi. Kehitysvammaisten Tukiliiton suunnittelija on verkoston ja projektin ohjausryhmän jäsen.

Uudenmaan vammaispalvelusäätöön PWS-projektin kanssa alkoi yhteistyö työntekijöille ja vanhemmille suunnatun PWS-seminaarin järjestämiseksi alkuvuoteen 2008.

Tukihenkilötoiminta

Kehitysvammaisten ihmisten tukihenkilötoiminta painottui edelleen Pohjanmaalle Ystävyys yhdistää -toimintana. Toiminta jatkuu edelleen laajentuneena ympärillä oleviin Pohjanmaan seutukuntiin. Mieli myllertää -projektin tiimoilta tukihenkilökoulutustilaisuuksia järjestettiin Pielavedellä, Salossa ja Eerikkilässä.

Vertaistukiverkostot

Perheen voimavaroja kasvattaa vuorovaikutus vastaavassa elämäntilanteessa olevien muiden perheiden kanssa. Perhekurssit ovat tilanteita, joissa perheet voivat jakaa elämänkokemustaan muiden perheiden kanssa. Näitä kursseja järjestettiin tarpeen ja resurssien mukaan eri paikkakunnilla.

Ensitutkimukset

Ensitutkimusten toimintaa esiteltiin Vaasan ja Joensuun keskussairaaloissa. Samassa yhteydessä em. sairaaloissa koulutettiin henkilökuntaa ensitiedon antamisessa. Ensitutkimuksen toiminta herätti kiinnostusta ja mahdollinen koulutus siirrettiin vuoden 2008 puolelle.

Isä-ryhmät

Isä-ryhmien vertaistukitapaamisia oli vuoden aikana yksi. Ryhmissä perustavoitteena on isien tuki toisilleen ja miehen kasvu vammaisen lapsen isyyteen.

Apurahat

Apurahoja jaettiin yksityisille henkilöille 79 ja erilaisille ryhmille 28.

MALIKE

Malikkeen tavoitteena on erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheidensä toiminnan tukeminen ja toimintavälineiden kehittäminen. Toiminta kohdistuu kaikkiin lapsiin, joilla on haasteita liikkumisessa ja perheisiin, jotka tarvitsevat tukea ja ideoita liikkumiseen ja harrastamiseen. Malike toimii ja järjestää tapahtumia laajassa yhteistyössä.

Malike-toiminnan osa-alueet ovat:

- Perheiden kurssit
- Tapahtumat, messut ja teemapäivät
- Kotisivuilla tiedottaminen
- Vuokraamot
- Työntekijöiden koulutus
- Yhteistyö ja koulutus apuväline- ja palvelualan yrittäjien kanssa
- Toimintavälineiden kehittäminen ja hankinta

Malikkeen toiminta keskitettiin Lappiin ja Länsi-Suomeen. Lappiin avattiin Malike-toimintavälinevuokraamo Lapin urheiluopiston ja Kolpeneen palvelukeskuksen yhteistyönä. Lapissa järjestettiin viisi tapahtumaa, joista yksi oli Action-kurssi. Kurssilla koulutettiin perheiden kanssa alueen työntekijöitä erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten toiminnan järjestämiseen ja toimintavälineiden käyttöön.

Läntisessä Suomessa Malike kehitti alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa tapahtumia ja toimintaa.

Vuoden aikana toteutettiin ensimmäistä kertaa apuvälinemessuilla ideakilpailu Liiku luonnikkaasti. Ideakilpailun järjestivät Malike ja Expomark. Kilpailun voittosumma oli 5000 €, jonka lahjoitti Suomen Messusäätiö. Kilpailuun osallistui 77 uutta toimintavälineideaa.

Uutena toimintana toteutettiin Perhesirkus – kokeileva sirkuskoulu yhteistyössä lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poon kanssa. Mukana oli neljä aktiivista perhettä. Sirkuskouluun osallistui koko perhe ja se huipentui päätösnäytökseen.

Malikkeella on viisi toimintavälinevuokraamoja, jotka toimivat Vaasassa, Tampereella, Helsingissä, Jyväskylässä ja Rovaniemellä. Vuokraamot ovat kaikkien välineitä tarvitsevien käytössä (esim. perheet, muut järjestöt, koulut ja päiväkodit).

Välineet vuokraamoihin on hankittu yhteisillä keräysvaroilla. Vuokraamot toimivat yhteistyöorganisaatioiden tiloissa ja niiden työntekijöiden voimin.

Vuoden aikana valmistettiin uusi vuokraamoesite ja toteutettiin vuokraamoiden kanssa yhteistyössä markkinointikampanja. Kampanja lisäsi toimintavälineiden vuokrauksia merkittävästi.

Tukiliiton painopisteiden toteutus

Alueellisen toiminnan tukeminen

Malikkeen keinot alueellisen toiminnan tukemiseen ovat toimintavälinevuokraamot, laaja tiedottaminen, kotisivujen kehittäminen sekä alueelliset ja paikalliset tapahtumat ympäri Suomea.

Malikkeen kotisivut uudistettiin 2006 ja niitä kehitetään edelleen. Vuoden aikana kotisivuilla on käynyt 32.000 kävijää.

Länsi-Suomessa tapahtumia järjestettiin paikallisten ja alueellisten ideoiden ja tarpeiden pohjalta yhteistyössä. Tavoitteena oli, että tapahtumien järjestelyihin liittyvä osaaminen, ideat ja taito jäisi alueelle.

Vuoden aikana Malike teki kaksi Liikkeelle-lehteä. Aikakausi- ja sanomalehdissä oli 40 artikkelia Malikkeen toiminnasta ja tapahtumista.

Viisivuotinen Aikuis-Malike projekti aloitti vuoden alusta.

HANKKEET

Projektitoiminnan tavoitteena on kehittää Tukiliiton toimintaan uusia toimintamalleja, etsiä yhdistysten ja liiton toimintaan uusia kohderyhmiä ja herättää yhteiskunnallista keskustelua eri näkökulmista.

Vertaansa vailla -projekti

Järjestöjen toimintaympäristön muutokset haastavat kehittämään uusia toimintavälineitä. Vertaansa vailla -projektin perustavoite on ollut etsiä toimintatapoja, joilla nuoret, erityistä tukea tarvitsevien lasten perheet kohtaavat toisiaan ja muodostavat paikallisia vertaistukiryhmiä. Kokeilujen myötä on varmistunut,

- että paikallinen vertaisryhmätoiminta kiinnostaa ja vetää puoleensa erityistä tukea tarvitsevien lasten perheitä, usein yli diagnoosi- ja järjestörajojen
- vertaistukiryhmät vetävät puoleensa järjestöjen aktiivijäseniä, järjestöissä aikaisemmin passiivisina olleita ja myös järjestöihin kuulumattomia vanhempia
- kiinnostuksesta syntyy paikallisia, jäsentensä johtamia ja ohjaamia vertaistukiryhmiä (self-help group)
- ryhmät tarvitsevat tukea aloitusvaiheeseen sekä ryhmäohjaajien koulutusta ja tukemista
- ryhmät toimivat usein kosketuksessa paikalliseen tukiyhdistykseen, mutta kaikkialla tätä yhteyttä ei ole syntynyt

Vertaansa vailla -projektin yhteydessä on muodostunut 27 uutta, paikallista vertaistukiryhmää. Toiminnan aikana kehitetyissä koulutuksissa on 70 vanhempaa koulutautunut vertaistukiryhmän ohjaajaksi.

Paikallista yhteistyötä on tehty lukuisten järjestöjen ja lisääntyvästi myös julkisen sektorin ammattilaisten kanssa.

Keväällä projektille haettiin jatkorahoitusta vuosiksi 2008–2010. Jatkohankkeen aikana keskeisiä tehtäviä olisivat isien vertaistoiminnan kehittäminen, tuen järjestäminen paikallisille ryhmille, kehitetyn toimintatavan juurruttaminen Tukiliitossa ja järjestöjen yhteisen vertaistukiohjelman tuottaminen.

Vertaansa vailla -projektiin liittyvät selvitykset ja tutkimukset löytyvät osoitteesta www.kvtl.fi/sivu/Vertaistuki

Selko-e-projekti

Selko-e-projektin toinen hankekausi, Kansalaistoimintaa tietoyhteiskunnassa (2007–2010), käynnistyi ensimmäisen hankekauden kokemuksiin nojaten ja uutta kokeillen. Painotusta toisella hankekaudella on siirretty kohti oppimisen vaikeuksien kanssa kamppailevien ihmisten omaa, itsenäistä verkon viestintävälineiden käyttöä.

Koulutuksia ja kursseja

Selko-e:n koulutus- ja kurssitoiminnan linjausta jatkettiin. Kurssit toteutettiin entisillä nimillä, vaikka sisällöiltään, välineiltään ja toimintamalleiltaan koulutukset olivat hyvinkin erilaisia. Tieto- ja viestintätekniikan muutos pakottaa päivittämään ja kehittämään kurssien sisältöjä jatkuvasti. Koulutusten sisältöalueita, samoin kuin koulutuksiin liittyviä ohjeita, pyrittiin vuoden kuluessa dokumentoimaan entistä paremmin projektin verkkosivuille.

Kolmannen kerran järjestetty verkkotoimittajakurssi keskittyi antamaan kehitysvammaisille ihmisille verkkoviestinnän hyödyntämiseen ja käyttöönottoon liittyviä taitoja. Avoimen ohjelmistokehityksen tuotteita ja verkon ilmaisia palveluita hyödyntämällä kurssilaiset opiskelivat sekä käyttämään Internetin palveluita että tuottamaan itse sisältöjä verkkosivuille. Tällä kertaa painotuksena oli verkossa tapahtuvaan keskusteluun osallistuminen. Kurssi järjestettiin neljässä jaksossa, joiden välillä kurssilaiset tekivät aiheeseen liittyviä etätehtäviä (www.selko-e.fi/vt).

Suosittu tietotekniikan peruskurssi järjestettiin kymmenettä kertaa. Kurssien päätyttyä kurssilaiset saivat mukaansa kurssilla käyttämänsä ohjelmat. Verkkotoimittajakurssi ja tietotekniikan peruskurssi järjestettiin yhdessä Kuhankosken erityisammattikoulun kanssa.

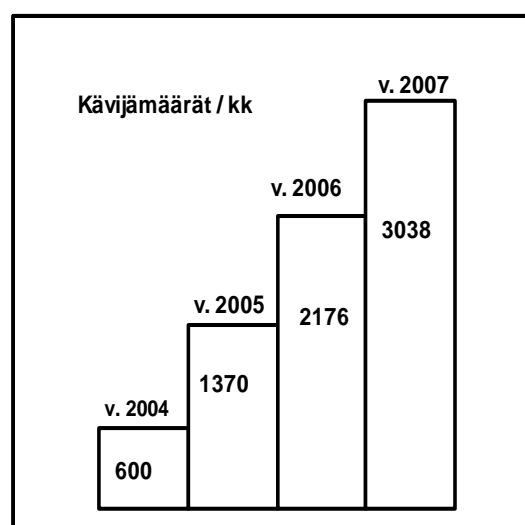
Kaikille hyvä -koulutuksia kuntien ammattilaisille jatkettiin. Yhteistyössä Valkeakosken kaupungin kanssa järjestettiin koulutuksia saavutettavuudesta, selkokielestä ja asiakaspalvelusta (www.selko-e.fi/kh). Tukiliiton henkilökunnalle järjestettiin Word- ja Excel-koulutuksia.

Keskustelupalstaa, kotisivuja ja oppaita

Kaikki Selko-e-projektin tuottama materiaali julkaistiin verkossa (www.selko-e.fi/oppaat). Suosituimmat oppaat olivat yhä Tietokone iloksi ja avuksi, Arkipäivän tietoturva sekä uututena yhteistyössä julkaistu Tietokone iloksi ja avuksi 2, joka keskittyy tietokoneeseen itseilmäisen apuvälineenä. Arkipäivän tietoturva -oppaan, samoin kuin useimpien muiden oppaiden sisältöjä ja tietoja päivitettiin vuoden aikana. Myös avoimista (käyttäjälle ilmaisista) ohjelmistoista kertova opas (www.selko-e.fi/avoimet) ja Linuxin mahdollisuuksia kartoittava opas (www.selko-e.fi/linux) löytyvät sivustolta.

Selko-e-projektin sivuston seuratuin palvelu oli kuluneena vuonna käyttöönotettu, valvottu keskustelupalsta. Keskustelupalstan lisäksi suosituimpia latauskohteita ovat oppaat ja kurssihin liittyvät sivut. Saavutettavuuden parantamiseksi oppaat pyritään julkaisemaan sekä sivuina että tiedostoina.

Selko-e ylläpitää kurssilaisten kotisivuja, jotka on sijoitettu www.selko-e.com -palveluun. Lista toimivista kotisivuista (www.selko-e.fi/kotisivut) lisäsi vierailuja kehitysvammaisten ihmisten kotisivuilla huomattavasti. Koska kurssilaiset saavat itselleen hallintatunnukset kotisivuilleen, he ovat voineet päivittää kotisivujaan kurssien jälkeenkin.

Mieli myllertää –projekti

Projektin toimintaa jatkettiin kokeilukunnissa. Perheille ja kehitysvammaisille osallistujille järjestettiin kolme (3) kuntoutuskurssijaksoa ja neljä (4) välitapaamispäivää, joihin osallistui myös kuntien kehitysvammahuollon työntekijöitä ja vapaaehtoisia tukihenkilöitä. Kehitysvammaisille suunnattua vertaistukitoimintaa kehitettiin lisäksi Vammalassa mielenterveysyhdistyksen ja kehitysvammaisten toimintakeskuksen yhteistyönä Voimaa taiteesta -ryhmän muodossa. Voimaa taiteesta -ryhmän toiminta jatkui Sastamala-opiston järjestämänä.

Mieli myllertää -tutkimuksen teemoja esiin tuova tanssiteatteriteos Saari – kuvia toisenlaisesta elämästä sai ensi-iltansa Tampereella ja Kuopiossa. Teos kuvasi kehitysvammaisten ihmisten kokemuksia omasta arjestaan. Tuotantokumppanina toimi Sisä-Suomen tanssin aluekeskus. Yleisöä oli yhteensä noin 240 henkilöä.

Tukihenkilöt jatkoivat toimintaansa Pielavedellä ja Salossa. Vammalassa järjestettiin 8.9. yhteistyössä Sastamala-opiston kanssa koulutuspäivä, joka oli tarkoitettu erilaisten harrastus- ja liikuntaryhmien ohjaajille. Päivän teemana oli erityistä tukea tarvitsevan henkilön kohtaaminen harrastustoiminnassa. Päivään osallistui 12 henkilöä. Yhteistyössä Ammattiopisto Luovin kanssa toteutettiin ns. tukikaverikurssi. Koulutettavat olivat Luovin nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijoita. Eri vapaaehtoistyön koulutusten tuotoksena valmistui Opas vapaaehtoistyön järjestämiseen yhdistyksille ja yhteisöille.

Kehitysvamma- ja mielenterveystyön ammattihenkilöstölle järjestettiin mielenterveyteen liittyviä koulutuksia Pielavedellä, lisalmessa ja Salossa. Koulutuspäiviä oli Pielavedellä kaksi (2), lisalmessa kaksi (2) sekä Salossa kaksi (2). Osallistujamäärä päivää kohden oli 15–60 henkilöä.

Mieli myllertää -tutkimusta on esitelty eri foorumeilla, muun muassa Kehitysvammaliiton tutkijatapaamisissa sekä Mieli myllertää -kurssitapaamisissa. Tutkimustapaamisia projektin osallistujien kanssa jatkettiin suunnitelmien mukaisesti, mahdollisimman pian kuntoutuskurssijakson jälkeen. Tutkimus on ollut merkittävässä asemassa myös Saari-esitystä valmistettaessa.

Projektin arviointia jatkettiin Toinennäkymä Oy:n kanssa, pääteemana olivat tuotteet ja julkaisut sekä projektin väliarviointi. Projektin tuotteena syntyvää koulutusmateriaalia koottiin ja työstettiin.

Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti

Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti tukee perheitä, joiden vanhemmilla on kehitysvamma tai ongelmia oppimisessa. Hanke kehittää toimintatapoja erilaisten alueiden tarpeisiin. Tavoitteena on perheiden selviytymisen tukeminen ja vanhempien osallisuuden lisääminen.

Projektin toimintoja ovat perheiden vertaistapaamiset ja vanhempien kerhot, puhelin- ja sähköpostineuvonta, koulutus läheisille ja työntekijöille, tutkimus sekä aiheeseen liittyvä Internet-sivusto. Projektin toiminta-alueina ovat Tampere sekä Porin, Lieksan ja Varkauden seutu.

Projektin järjestämään perheiden vertaistoimintaan osallistui kahdeksan (8) perhettä. Toimintaa järjestettiin kahden (2) alueen perheille yhteisesti, koska Satakunnassa ei saatu tiedottamisesta huolimatta kokoon tarpeeksi perheitä alueen oman vertaistoiminnan käynnistämiseen.

Toiminnassa hyödynnettiin PhotoVoice-menetelmää. Naiset, miehet ja lapset työstivät omista työpajoissaan valokuvatarinoita. Vanhempien ryhmän valokuvatarina-työskentelyn lopputuotos "Kuvakulmia elämään" -valokuvatarinakuvakirja valmistui ja julkaistaan keväällä 2008. Projektissa mukana olevat lapset tekivät omassa työpajassaan vuoden 2008 seinäkalerin, jonka teema on "Elämän tärkeät asiat".

Myös yksilö- ja perhetyössä hyödynnettiin PhotoVoice-menetelmän mahdollisuuksia. Asiakkaan tekemä valokuvatarina toimii keskustelun pohjana ja havainnollistamisen välineenä sekä auttaa asiakasta ja työntekijää jäsentämään omaa/perheen arkea ja arvomaailmaa. Ryhmässä valokuvatarinat sopivat tutustumisen ja keskustelun sekä tiedottamisen ja vaikuttamisen välineeksi.

Kun vanhemmalla on kehitysvamma -esite valmistui. Se on tarkoitettu erityisesti perheitä kohtaavien työntekijöiden käyttöön. Esitteessä on tietoa esimerkiksi perheiden tuen tarpeesta, vuorovaikutuksessa huomioitavista tekijöistä sekä toimivista tukimuodoista.

Projektitoiminnan ja erityisesti siihen liittyvän tutkimuksen taustaksi tehtiin Porin, Lieksan ja Varkauden seuduilla kirjeksely. Nelisivuinen kyselylomake lähetettiin sosiaali- ja terveystalon työntekijöille, 13 paikkakunnalle. Kyselyn tulosten avulla arvioidaan tuen tarpeessa olevien perheiden määrää sekä työntekijöiden näkemyksiä omasta ja perheiden tarvitsemasta tuesta. Projekti ja sen kohderyhmä olivat esillä lehdistössä, esim. Tampereen Kirkkosanomissa ja Iltalehdessä. Vanhempien valokuvatarinanäyttely oli esillä kahdeksalla paikkakunnalla.

Kaveri-projekti

Valtakunnallisen Kaveri-projektin tavoitteena oli lievittää kehitysvammaisten ihmisten yksinäisyyttä sekä lisätä tietoisuutta kehitysvammaisuudesta.

Projektin toiminnan pääasiallinen kohderyhmä olivat nuoret aikuiset. Tätä ryhmää pyrittiin tavoittamaan aktiivisella tiedottamisella niin valtamedioissa kuin projektin kotisivuilla. Lisäksi projekti osallistui erilaisiin tapahtumiin hyödyntäen uudenlaisia, vuorovaikutuksellisia menetelmiä. Tampereen Mahdollisuuksien tori -tapahtumassa Kaveri-projekti käytti PhotoVoice-menetelmää ja haastoi toriväen pohtimaan erilaisuutta. Faces Etnofestivaaleilla Kaveri-projekti pilotoi ensimmäistä kertaa Suomessa kehitysvammaisten nuorten parissa Elävä kirjasto -menetelmää. Hankkeen toteuttamiseen saatiin tukea EU:n nuorisohjelman Youth in Action -alaohjelmasta sekä Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssin koordinoimalta Kaikki erilaisia - kaikki samanarvoisia -kampanjalta.

Toiminnasta tiedotettiin myös kansainvälisissä yhteyksissä osallistumalla seminaareihin Espanjassa ja Yhdysvalloissa. Lisäksi projektia esiteltiin kymmenille kansainvälisille kontakteille Suomessa.

Kaveri-projektin tuotokset vuonna 2007:

1. Best Buddies -pilotointi

Projekti pilotoi Helsingissä, Espoossa ja Tampereella kansainvälistä Best Buddies -kaveritoimintamallia. Oppilaitosten kanssa yhteistyössä tehtävän pilotoinnin tarkoituksena oli ensimmäisenä toimintavuotena käynnistää kaveritoiminta ja selvittää, liittyykö mallin Suomessa toimimiseen kulttuurisia erityispiirteitä.

2. Internetsivut

Projektin kotisivut (www.kvtl.fi/kaveri) avattiin Tukiliiton sivujen yhteyteen huhtikuun alussa. Kävijämäärät kasvoivat tasaisesti. Pelkästään syyskuun aikana sivuilla oli vierailut lähes 1500 yksittäistä kävijää 70:stä Suomen kaupungista. Kotisivujen osoitetta mainostettiin muun muassa ilmaiseksi jaettavien karkkiaskien avulla.

3. Kaveri-DVD

Asenteellisen tiedottamisen tueksi projekti tuotti Kaveri-DVD:n, jota esitettiin syksyn 2007 mittaan sadoille lukioikäisille nuorille ja heidän opettajilleen ja ohjaajilleen Helsingissä, Espoossa, Tampereella ja Laukaassa. Videon lyhytversio on nähtävissä Internetissä projektin kotisivuilla sekä YouTube-sivustolla.

Kaveri-projekti tuotti paikallisyhdistyksien toiminnan tueksi uudenlaiset varainhankintatuotteet, Kaveri-repun ja rintamerkit. Tuotteet myytiin loppuun syksyn 2007 aikana.

4. RockKaveri-kiertue

Projekti järjesti yhteistyössä paikallisyhdistyksien kanssa RockKaveri-kiertueen. Viiden paikkakunnan (Helsinki, Jyväskylä, Tampere, Rovaniemi ja Seinäjoki) mittainen kiertue oli ikärajaton ja taloudellisesti saavutettava tapahtumasarja, jossa erilaiset nuoret saattoivat tavata toisiaan heille tutussa toimintaympäristössä. Kiertueella esiintyi tunnettujen rock-bändien lisäksi kehitysvammaisia muusikoita sekä julkisuuden henkilöitä, jotka toimivat tapahtuman suojelijoina. Heidän lisäksi Presidentti Tarja Halonen osoitti tukensa projektille lähettämällä sähkötervehdyksen, joka luettiin jokaisen tapahtuman aluksi.

5. Kaveriverkosto

Projekti toimi valtakunnallisen kaveriverkoston koollekutsujana. Verkostotapaamisissa keskusteltiin vapaaehtoistyöhön liittyvistä hyvistä käytännöistä sekä reflektotiin eri menetelmien erityispiirteitä. Verkosto kokoontui vuoden aikana kolme kertaa ja vuoden loppuun mennessä edustettuna oli 11 hanketta ympäri Suomea.

Aikuis-Malike-projekti

Aikuis-Malike-projekti käynnistyi toukokuun alussa. Projektin kohderyhmänä ovat aikuiset, jotka tarvitsevat toimimisen tueksi toista ihmistä sekä tarkoituksen mukaisen toimintavälineen. Projektin päämääränä on löytää hyviä käytäntöjä arkiliikkumisen ja osallistumisen edistämiseen sekä soveltuvia toimintavälineitä ja ratkaisuja monivammaisille aikuisille. Tavoitteena on monivammaisten aikuisten koti- ja asuinympäristöissä liikkumisen ja harrastamisen mahdollisuuksien edistäminen.

Aikuis-Malikken alueellisina painopistealueina olivat Lapin ja Länsi-Suomen läänit. Sisällöllisinä painopistealueina tapahtumapäivien rinnalla olivat projektista tiedottaminen, verkostojen kokoaminen ja tarvekartoitus. Kehitysvammaisten Tukiliiton painopisteistä alueellisen kansalaistoiminnan tukeminen toteutui projektissa alueellisten tapahtumien, tiedottamisen ja työntekijöiden kouluttamisen kautta. Koko projektin tavoite nivoutuu asumiseen. Toimintavälineistä, ratkaisuista, ideoista ja tapahtumista levitettiin tietoa niin lähi-ihmisten kuin asumis- ja toimintayksiköiden työntekijöiden kautta paljon tukea tarvitsevien aikuisten tietoisuuteen ja saavutettavaksi.

Tapahtuma- ja kokeilupäivät, koulutukset

Kahdeksan kuukauden aikana Aikuis-Malike oli mukana kolmessatoista (13) toiminnallisessa tapahtumassa, joista yksi oli koulutusluontoinen. Osallistujia näissä tapahtumissa oli yhteensä noin 1038. Osallistuneista oli käyttäjäasiakkaita arviolta 305 ja lähi-ihmisiä, työntekijöitä, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

omaisia, opiskelijoita jne. 733. Aikuis-Malike esittäytyi myös Apuvälinemessuilla, joiden kokonaiskävijämäärä oli noin 12 000.

Verkostojen luominen, tarvekartoitus ja toimintavälineet

Projekti järjesti verkostotapaamisen ja osallistui kymmeneen eri yhteistyöpalaveriin eri järjestöjen ja toimijoiden kanssa (muun muassa ARVO-projekti, CP-liitto, SKLU, SIU, SOLIA). Projekti esittäytyi myös Me Itse ry:n ja Tukevan kokouksissa sekä osallistui Me Itse ry:n mielenosoitukseen ihmisoikeuksien puolesta. Tapahtumien yhteydessä yhteistyötä tehtiin myös oppilaitosten, eri alojen ammattilaisten, toimintakeskusten ja lähi-ihmisten, yhdistysten, järjestöjen ja projektien kanssa. Aikuis-Malike teki yhteistyötä myös toimintavälineiden valmistajien ja maahantuojien kanssa.

Kansainvälisillä Rehacare-messuilla Düsseldorfissa projekti sai vietyä toimintavälineiden kehitysideat suoraan valmistajille ja edelleen tuotantoon. Messuilta löytyi uusia toimintavälineitä ja ratkaisuja, joille järjestyi maahantuonti Suomeen. Messuilla saatiin uusia ideoita välineisiin ja toimintaan sekä luotiin tärkeää yhteistyöverkostoa.

Toiminnasta tiedottaminen

Projekti laati tarkennetun toimintasuunnitelman, 5-vuotissuunnitelman sekä arviointi- ja tiedotussuunnitelman. Projekti suunnitteli ja teetätti esitteen, julisteen ja roll up -seinäkkeen. Aikuis-Malikkeesta oli juttu painetuissa lehdissä vuoden aikana 11 kertaa, neljässä sanomalehdessä ja seitsemässä järjestölehdessä. Toiminnasta tiedotettiin myös Malikkeen kotisivuilla ja Aikuis-Malikkeen verkostosähköpostilla viisi kertaa. Stakes ja Papunet julkaisivat kotisivuillaan pienen tiedotteen projektista. Projektin toiminnasta tiedotettiin myös jakamalla eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa Aikuis-Malikkeen esitettä sekä Liikkeelle-lehteä. Ylen paikallisradiossa Aikuis-Malikkeen toimintaa esiteltiin kerran.

Pietari-projekti

Yhteistyössä Pietarin vammaisten lasten vanhempien yhdistysten liiton, GAOORDIn, kanssa jatkettiin koulutusprojektia Kehitysvammaisen lapsen perheen tukeminen.

Koulutuksen kohderyhmänä on päiväkotien, sosiaalikeskusten ja kuntoutuskeskusten työntekijöitä, jotka työssään ovat kosketuksissa kehitysvammaisten lasten ja heidän perheidensä kanssa.

Koulutuksen keskeisenä sisältönä ovat perhekeskeinen työote, asiakaslähtöisyys ja lapsen hyvä kokonaiskuntoutus.

Toimintavuoden aikana järjestettiin koulutusryhmälle viisi kahden päivän koulutusta Pietarisissa ja neljän päivän opintomatka Suomeen.

Kevään koulutuksissa käsiteltiin leikkiä lapsen kuntoutuksen menetelmänä ja keskeisenä sisältönä, tehtiin harjoituksia ja arvioitiin videonauhoitusten pohjalta osallistujien omia käytännön tilanteita. Alustajana oli toimintaterapeutti.

Kesällä toteutetun Suomen opintomatkan aiheina olivat lapsen hyvä kuntoutus ja sisarusuhteet.

Kävijät osallistuivat sisaruskurssille Mertiörannassa, jossa aiheeseen perehdyttiin alustusten ja keskustelujen avulla.

Kuntoutuksen alalla asiantuntijoiden luentojen lisäksi tutustuttiin Hippoksen erityispäiväkohtiin ja Hempankaaren päivätoimintaan.

Syksyn koulutusten teemana olivat arvot perhekeskeisen toiminnan perustana sekä kiintymyssuhdeteoria, sen merkitys, ilmeneminen ja vaikutukset käytännössä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Kehitysvammaisten Tukiliiton edustajat osallistuivat toimintavuonna NSR:n (Nordiska Samarbetsrådet) ja Inclusion European (Eurooppalainen kattojärjestö kehitysvamma- ja omaisjärjestöille) kokouksiin. Kehitysvammaisten Tukiliitto sai järjestettäväkseen vuoden 2009 Inclusion European vuosikokouskongressin. Lisäksi tehtiin opintokäynnit Osloon ja New Yorkiin. Tutustumiskohteina olivat asumispalvelut ja niiden erilaiset järjestämistavat.

VIESTINTÄ

Järjestö nostaa viestinnän keinoin esiin asioita, jotka edellyttävät reagointia ja tuottaa julkaisuja ja materiaaleja, jotka välittävät ajankohtaista tietoa jäsenistölle ja yhteiskuntaan. Viestinnän tehtävänä on myös tehostaa vuorovaikutusta järjestössä ja lisätä jäsenistön viestintävalmiuksia.

Julkaisut

Tukiviesti

Tukiviesti seurasi ja uutisoi kehitysvamma-alaa. Tukiviesti ilmestyi kuusi (6) kertaa. Teemoina olivat sosiaaliturva, köyhyys, kansalaistoiminta, koulu, terveys ja asuminen. Lehden pysyväisteemoina olivat erityislasten perheet, arki ja vertaistuki. Kehitysvammaisten Tukiliiton paikallisyhdistysten jäsenet saivat jäsenetunaan valintansa mukaan Tukiviestin tai selkokielen Leijan.

Leija

Selkokielen kehitysvammaisten nuorten ja aikuisten aikakauslehti Leija ilmestyi kuusi (6) kertaa.

Vuosikirja

Tukiliiton vuosikirja Minulla on oikeus tasa-arvoiseen arkeen ilmestyi eduskuntavaalien alla yhdistysten vaikuttamistoiminnan tueksi. Vuosikirjan teemana olivat ihmis- ja perusoikeudet. Kirja postitettiin kaikille valituiksi tulleille kansanedustajille.

Toimintakertomus

Tukiliiton toimintakertomus vuodelta 2006 valmistui keväällä ja liittokokous hyväksyi sen toukokuussa.

Liiton esite

Tukiliiton uusi esite valmistui kesällä. Syksyllä valmistui englanninkielinen esite.

Kotisivut

Kotisivujen sisältöä ja palvelevuutta kehitettiin. Sivuille rakennettiin mahdollisuus sähköisesti ilmoittautua liiton tapahtumiin. Keskusteluosio jouduttiin keväällä sulkemaan ulkomailta tulleen roskapostin vuoksi.

Intranet

Liiton työntekijöiden sisäiseen viestintään tarkoitetun Intranetin sisältöä kehitettiin. Intranetistä löytyvät muun muassa palaverimuistiot, sisäiset tiedotteet, lomakkeet, perehdyttämiskansio, ohjaajien opas, matkaraportit ja kirjahankinnat.

Viestintäkoulutus

Liiton yhdistyksille ja piireille räätälöitiin viestintäkoulutuspäiviä, joista osa jäi toteutumatta vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi. Koulutuksissa aiheina olivat muun muassa selkokieli ja juttujen saaminen paikalliseen mediaan.

Palautekysely

Liittokokouksessa järjestettiin palautekysely, johon vastasi 141 henkilöä. Kyselyssä selvitettiin muun muassa, tulisiko liittokokous järjestää yksi- vai kaksipäiväisenä. Kyselyn tulokset löytyvät liiton kotisivuilta osoitteesta <http://www.kvtl.fi/ajankohtaista/1170>.

Jäsenkirje

Jäsenkirjeitä postitettiin vuoden aikana kolme (3).

Medianäkyvyys

Tukiliitto oli vahvasti esillä loppukesästä esiin nousseiden vammaisurmiin uutisoinnin yhteydessä. Muun muassa Yleisradio, MTV3 ja Nelonen pyysivät aiheeseen liittyen haastatteluja. Tukiliiton lehdistötiedotteet levisivät STT:n välityksellä tiedotusvälineisiin kautta maan.

Toimitusneuvostot

Tukiviestin toimitusneuvosto kokoontui kaksi (2) kertaa. Toimitusneuvosto käsitteli ja arvioi lehden ulkoasua ja sisältöä sekä ideoi tulevien lehtien teemoja. Leijan toimitusneuvosto kokoontui kerran (1). Toimitusneuvosto antoi palautetta ilmestyneistä lehdistä ja ideoi tulevien lehtien sisältöjä.

Viestintätyöryhmä

Tukiliiton viestintätyöryhmä laati liittokokouksessa järjestetyn palautekyselyn ja organisoi liiton yksiköissä toteutetun palautteen keräämisen kokeilun.

TALOUS

Taloudenhoidon kulmakiviä ovat taloudellinen suunnitelmallisuus, tehokas talouden hoito ja seuranta. Taloushallinnon tärkeimpiä tavoitteita on tuottaa informaatiota päätöksenteon tueksi. Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustusten myöntämisehtojen yhtenä neljästä pääkriteeristä on järjestön taloudenhoito, muita ovat järjestön yhteiskunnallinen merkitys, toiminnan laatu ja toiminnan laajuus.

Tukiliiton taloudellinen tulos vuonna 2007 oli 2.370,69 € ylijäämäinen.

Raha-automaattiyhdistykseltä saatiin yleisavustuksia 1.823.000 €, kokeilu- ja kehittämisavustuksia 810.000 €.

Varainhankinnan nettotuotto oli 52.236 € ja jäsenmaksutuotot 164.838 €.

Pitkäaikaista lainaa oli vuoden lopussa 225.328 € ja lainan korkokulut olivat 11.900 €. Toimitalon ja Mertiörannan kurssikeskuksen koneista ja kalusteista tehtiin 10 % poisto 14.266 € ja atk-laitteista tehtiin 20 % poisto 10.364 €. Vasarannan kurssikeskus myytiin toukokuussa 2007.

Rahastot

Jenny ja Antti Kuusiston rahaston tuottoja käytettiin sosiaalijuristitoimintaan, kehitysvammaisten ihmisten palkkaukseen ja myönnettäviin avustuksiin 205.600 €. Rahaston tuotot olivat 165.666 €.

Sirkku Taljan rahastosta myönnettiin apurahoja 2.500 € ja rahaston tuotot olivat 2.558 €. Omaehtoisen toiminnan rahastosta myönnettiin apurahoja 2.200 € ja tuotot olivat 412 €.

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2007	1.1. - 31.12.2006
VARAINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	3 329 694,92	2 979 430,73
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 924 167,73	-1 807 791,64
Henkilösivukulut	-192 174,02	-156 831,75
Eläkevakuutusmaksut	-311 289,28	-297 047,30
Poistot	-24 629,76	-58 818,55
Vuokrat	-88 946,35	-94 788,65
Muut kulut		
Varsinainen toiminta	-1 113 315,93	-931 057,16
Käyttö- ja ylläpitokulut	-50 259,11	-54 356,04
Toimistokulut	-353 402,99	-309 276,16
Kulut yhteensä	-4 058 185,17	-3 709 967,25
Tuotto-/Kulujäämä	-728 490,25	-730 536,52
VARAINHANKINTA		
Tuotot	83 381,83	154 215,25
Kulut	-31 145,41	-54 519,26
Varainhankinta yhteensä	52 236,42	99 695,99
Tuotto-/kulujäämä	-676 253,83	-630 840,53
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	4 524,72	2 071,60
Kulut	-11 900,20	-9 177,58
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-7 375,48	-7 105,98
Tuotto-/Kulujäämä	-683 629,31	-637 946,51
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	0,00
Rahastot		
Tuotot	168 635,60	122 474,93
Kulut	-244 093,02	-234 480,10
Rahastot yhteensä	-75 457,42	-112 005,17
YLEISAVUSTUKSET	686 000,00	673 000,00
Tilikauden tulos	-73 086,73	-76 951,68
Tilinpäätössiirrot		
Varausten muutos	0,00	0,00
Rahaston muutos	75 457,42	112 005,17
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 370,69	35 053,49

TASE	31.12.2007		31.12.2006	
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	47 952,80		26 289,78	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>57 114,74</u>	105 067,54	<u>57 114,74</u>	83 404,52
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	136 232,23		151 230,04	
Rakennukset	370 780,11		553 252,15	
Koneet ja kalusteet	<u>189 816,35</u>	696 828,69	<u>196 424,58</u>	900 906,77
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		1 908 856,61		1 932 678,62
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Ennakkomaksut				
Ennakkomaksut	<u>8 427,91</u>	8 427,91	<u>200,00</u>	200,00
Saamiset				
Myyntisaamiset	37 187,30		51 559,53	
Siirtosaamiset	<u>0,00</u>	37 187,30	<u>0,00</u>	51 559,53
Rahat ja pankkisaamiset				
		<u>167 938,11</u>		<u>109 126,58</u>
		<u>2 924 306,16</u>		<u>3 077 876,02</u>
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Muut rahastot				
Sidotut rahastot		1 573 889,79		1 927 903,62
Edellisten tilikausien voitto				
Tilikauden yli-/alijäämä	864 370,88		550 760,98	
	<u>2 370,69</u>	866 741,57	<u>35 053,49</u>	585 814,47
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Vapaaehtoiset varaukset		0,00		0,00
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Pankkilaina		225 327,62		238 983,86
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksesta	13 656,24		13 656,24	
Saadut ennakot	161 253,07		160 957,66	
Ostovelat	20 017,25		91 976,57	
Siirtovelat	24 772,03		18 065,10	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>38 648,59</u>	<u>258 347,18</u>	<u>40 518,50</u>	<u>325 174,07</u>
		<u>2 924 306,16</u>		<u>3 077 876,02</u>

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYKSEN AVUSTUKSET

1. Vuonna 2007 myönnetyt avustukset

Yleisavustukset

Liiton toimintaan	686 000,00	
Vammaisasiamiestoimintaan	51 000,00	
Iki-instituutin toimintaan	224 000,00	
Pienten vamma ryhmien yhteistyö-, tiedotus- ja tukitoimintaan	72 000,00	
Kehitysvammaisen ja perheen tukiverkosto- ja syrjäytymisen estämistöimintaan	93 000,00	
Aluesihteeritoimintaan	242 000,00	
Malike-toimintaan	333 000,00	
Kehitysvammaisten ihmisten työllistymisen parantamiseksi koulutus- ja tiedotustoimintaan	122 000,00	1 823 000,00

Kokeilu- ja kehittämisavustukset

Aikuisten Malike	120 000,00	
Mieli myllertää -projekti	200 000,00	
Vertaansa vailla -hanke	120 000,00	
Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti	150 000,00	
Kaveriverkosto -kampanja	120 000,00	
Selko -e	<u>100 000,00</u>	810 000,00

YHTEENSÄ

2 633 000,00

2. Vuonna 2007 nostetut ray-avustukset

Yleisavustukset

Liiton toimintaan	686 000,00	
Vammaisasiamiestoimintaan	51 000,00	
Iki-instituutin toimintaan	224 000,00	
Pienten vamma ryhmien yhteistyö-, tiedotus ja tukitoimintaan	72 000,00	
Kehitysvammaisen ja perheen tukiverkosto- ja syrjäytymisen estämistöimintaan	93 000,00	
Aluesihteeritoimintaan	242 000,00	
Malike-toimintaan	333 000,00	
Kehitysvammaisten ihmisten työllistymisen parantamiseksi koulutus- ja tiedotustoimintaan	<u>122 000,00</u>	1 823 000,00

Aikuisten Malike	120 000,00	
Mieli myllertää -projekti	200 000,00	
Vertaansa vailla -hanke	80 000,00	
Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti	130 000,00	
Kaveriverkosto -kampanja	120 000,00	
Selko -e jatkohanke	80 000,00	
Selko -e	5 000,00	
Malike-Ratas	<u>5 000,00</u>	740 000,00

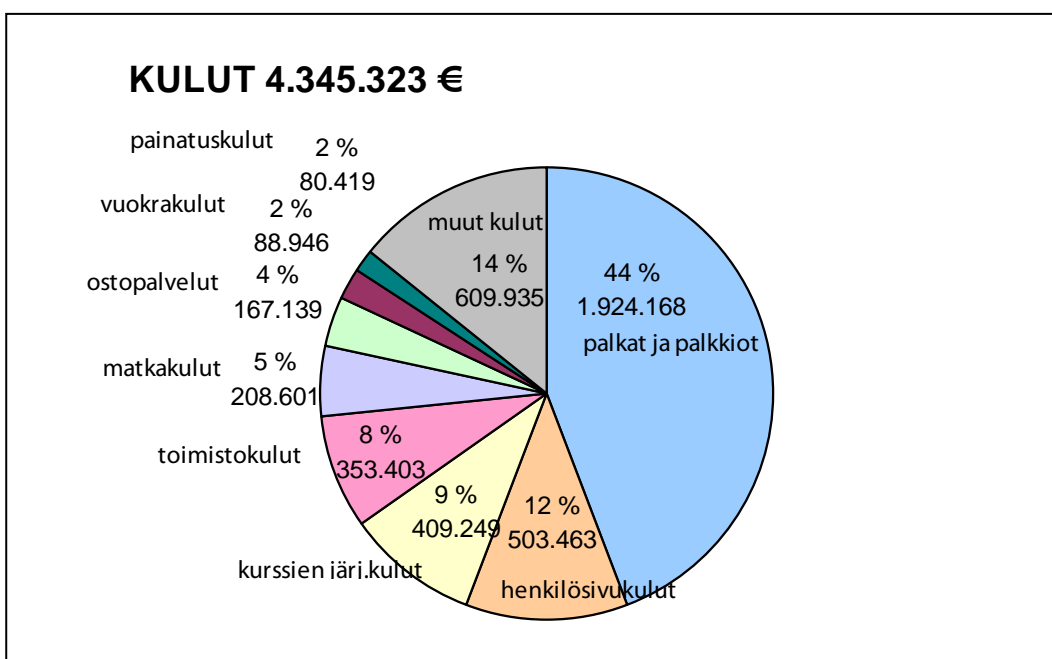
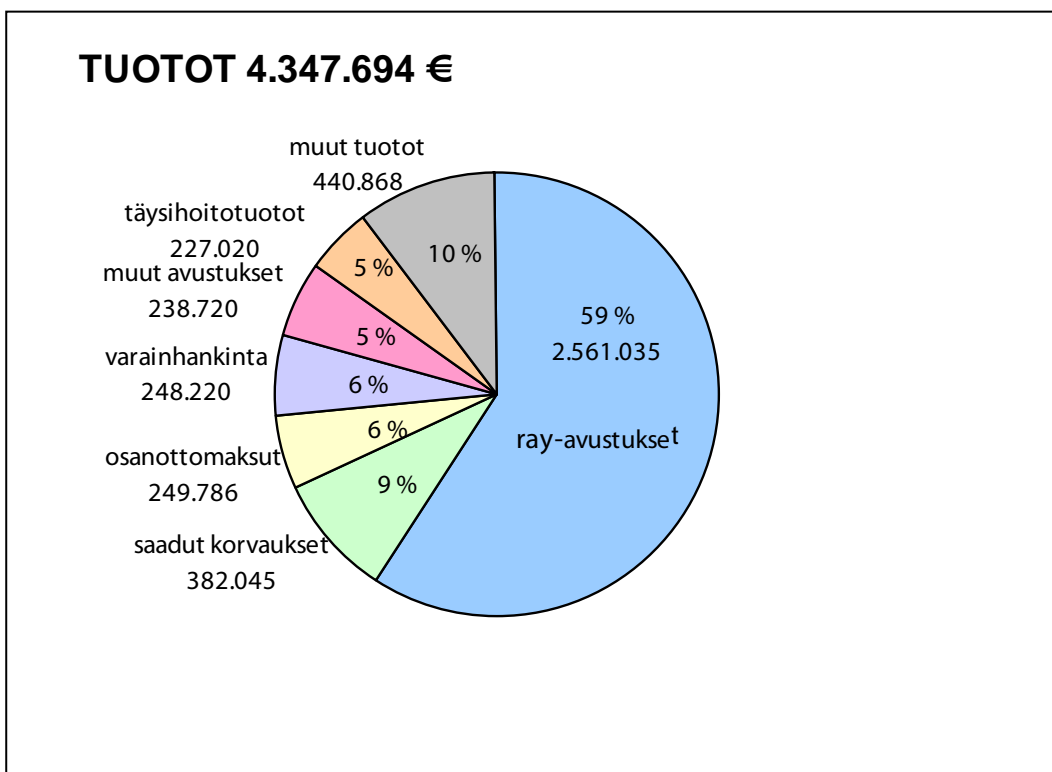
YHTEENSÄ

2 563 000,00

3. Nostamattomat avustukset 31.12.2007

Kokeilu- ja kehittämisavustukset

Vertaansa vailla hanke	40 000,00	
Enemmän otetta ja osallisuutta -projekti	20 000,00	
Selko -e jatkohanke	<u>20 000,00</u>	80 000,00
YHTEENSÄ		80 000,00

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n jäsenille.

Olemme tarkastaneet Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2007. Hallituksen laatima tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia puutteita tai virheitä. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja yhdistyksen toimihenkilöiden toiminnan lainmukaisuutta yhdistyslain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnasta sekä tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus myöntää tarkastamaltamme tilikaudelta.

Tampereella 12. päivänä helmikuuta 2008

Seppo Sarsama
HTM-tilintarkastaja

Tapio Lehtinen
HTM-tilintarkastaja

HALLINTO

Liittokokous

Sääntömääräinen liittokokous oli 26.5.2007 Hotelli Scandic Continentalissa Helsingissä. Liittokokoukseen osallistui 145 yhdistystoimijaa eri puolilta Suomea. Näistä virallisia kokousedustajia oli 127.

Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat: hyväksyttiin vuoden 2006 toimintakertomus ja vahvistettiin 2006 tilinpäätös, kuultiin tilintarkastajien lausunto ja myönnettiin vastuuvapaus vastuuvollisille. Vahvistettiin jäsenmaksun yksikköperuste ja kannatusjäsenien jäsenmaksu. Hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 2008. Hyväksyttiin raamitalousarvio vuodelle 2008.

Liittokokous päätti yksimielisesti antaa valtuuden liittohallituksen päättää Vantaan Rekolassa sijaitsevan kiinteistön myynnistä.

Liittokokousaloitteina käsiteltiin muun muassa vammaislakien yhdistämisen taakse tarvittavaa sitkeää vaikuttamistyötä ja kehitysvammaisten henkilöiden avustajien maksutonta pääsyä tapahtumiin. Liittokokous päätti, että vuoden 2007 painopisteitä (kehitysvammaisten asuminen, alueellisen kansalaistoiminnan vahvistaminen) jatketaan vuoden 2008 toiminnassa.

Liittokokous valitsi liitolle puheenjohtajan vuosiksi 2008–2009. Puheenjohtajana neljä kaksivuotiskautta toiminut opetusneuvos Jussi Pihkala ei voinut enää jatkaa, koska liiton sääntöjen 16 § 2 mom mukaan henkilö voi toimia liittohallituksen puheenjohtajan tehtävässä enintään neljä kautta yhtäjaksoisesti. Markku Niemelä valittiin yksimielisesti Tukiliiton puheenjohtajaksi toimikaudeksi 2008–2009.

Valittiin jäsenet liittohallituksen erovuoroisten tilalle. Valittiin liiton tilintarkastajat ja heidän henkilökohtaiset varahenkilönsä. Kuultiin ja merkittiin tiedoksi Kehitysvammaisten Palvelusäätiön toimintakertomus vuodelta 2006

Varsinaisista jäsenistä erovuorossa olivat: Järvinen Arvo, Kotiranta Pirjo, Kurkinen Tuula, Lahomaa Esa, Lehtonen Veijo, Vihtonen Salme, Vilander Taru ja Ylikauma Pirjo.

Varajäsenistä erovuorossa olivat Lahtinen Timo, Krogerus-Jalkanen Stiina, Parttimaa Eija, Suosalmi Helena, Latva-Äijö Jaana, Niemi Mauri J, Pokkinen Pekka ja Vimpari Heino.

Sääntöjen mukaan rotaation perusteella ei enää voitu samaan tehtävään valita: Kurkinen Tuula, Lahomaa Esa, Lehtonen Veijo, Vihtonen Salme, Vilander Taru, Ylikauma Pirjo (varsinaiset jäsenet), Pokkinen Pekka, Vimpari Heino (varajäsenet)

Liittokokouksessa valittiin liittohallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle toimikaudeksi 2008–2009:

Varsinainen jäsen

Järvinen Arvo
Kotiranta Pirjo
Parttimaa Eija
Suosalmi Helena
Oksanen Markku
Rantamäki Reino
Pokkinen Pekka
Vimpari Heino

Varajäsen

Nyman Pentti
Krogerus-Jalkanen Stiina
Nykänen Päivi
Liekari Ilkka
Lehtonen Veijo
Parviainen Virpi
Romppanen Laina
Jokela Jukka

Tukipiiri

Etelä-Häme
Uusimaa
Kainuu
Uusimaa
Varsinais-Suomi
Pirkanmaa
Etelä-Savo
Popoke

Valittiin liiton tilintarkastajat ja heidän henkilökohtaiset varatilintarkastajansa vuodelle 2008: Seppo Sarsama (HTM) ja Tapio Lehtinen (HTM). Sarsaman henkilökohtaiseksi varatilintarkastajaksi valittiin Ilse Alander (KHT) ja Lehtisen henkilökohtaiseksi varatilintarkastajaksi Antti Pitkäniemi (KHT).

Liittohallitus

Puheenjohtaja / vuodesta
Jussi Pihkala / 2000

Varsinainen jäsen / vuodesta	Varajäsen / vuodesta	Tukipiiri
Haapakoski Raimo / 2005	Huotari Niilo / 2007	Lappi
Haverinen Olli-Pekka / 2007	Varis Auli / 2007	Keski-Suomi
Iso-Pärnä Markku / 2003	Tuominen Maritta / 2007	Satakunta
Järvinen Arvo / 2006	Lahtinen Timo / 2006	Etelä-Häme
Kotiranta Pirjo / 2006	Krogerus-Jalkanen Stiina / 2006	Uusimaa
Kurkinen Tuula / 2002	Parttimaa Eija / 2006	Kainuu
Lahtomaa Esa / 2002	Suosalmi Helena / 2006	Uusimaa
Lappalainen-Ruppa Sirkku / 2007	Korhonen Kaarina / 2007	Pohjois-Savo
Lehtonen Veijo / 2002	Latva-Äijö Jaana / 2006	Vars.-Suomi
Mahonen Sirpa / 2007	Hirvonen Kari / 2005	Pohj.-Karjala
Monto Kari / 2007	Hukka Marja / 2007	Kymi
Sandvik Salme / 2007	Lammi Sirpa / 2007	Pohojalaaset
Taipale Teuvo / 2005	Pöylä Seppo / 2007	Me Itse ry
Vihtonen Salme / 2002	Niemi Mauri / 2006	Pirkanmaa
Vilander Taru / 2002	Pokkinen Pekka / 2002	Etelä-Savo
Ylikauma Pirjo / 2002	Vimpari Heino / 2002	Popoke

Hallituksella oli kokouksia toimintavuoden aikana 9. Päätettäviä asioita oli yhteensä 127.

Hallituksen päätöksiä vuonna 2007:

- Valittiin varapuheenjohtajaksi Raimo Haapakoski ja työvaliokuntaan Jussi Pihkala, Raimo Haapakoski, Pirjo Kotiranta, Markku Iso-Pärnä, Olli-Pekka Haverinen, Salme Sandvik ja Sirpa Mahonen.
- Valittiin toimikuntien ja Leija- ja Tukiviesti-lehtien toimitusneuvostojen jäsenet. (Jäsenet liiton kotisivuilla www.kvtl.fi)
- Valtuutettiin toiminnanjohtaja Susanna Lohiniemi tai hänen valtuuttamansa henkilö edustamaan Kehitysvammaisten Tukiliittoa vuonna 2007 Terveyden Edistämisen Keskuksen, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:n, Sosiaali- ja terveys- turvan Keskusliiton, Vammaisfoorumin, Lastensuojelun Keskusliiton, Lomaliitto ry:n, RAY:n, NSR:n, Inclusion European, Eurordis'n ja EK:n kokouksissa vuonna 2007.
- Nimettiin Kehitysvammaisten Tukiliiton liittohallituksen edustajaksi Me Itse - yhdistyksen hallitukseen Olli-Pekka Haverinen.
- Päätettiin esittää liittokokoukselle nykyisten painopistealueiden (Asuminen ja alueellisen kansalaistoiminnan vahvistaminen) jatkamista.
- Päätettiin pitää vuoden 2008 liittokokous Oulussa joko yksi- tai kaksipäiväisenä sen mukaan, millaista palautetta tämän vuoden liittokokousjärjestelyistä kertyy.

- Päätettiin yksimielisesti myydä Sanna Koivuselle tai hänen perustamalleen yhtiölle Sodankylän kunnan Orajärven kylässä sijaitseva Vasaranta-niminen tila R:No 10:5 tilalla sijaitsevina rakennuksineen 192.000 euron kauppahinnalla.
- Hyväksyttiin ja allekirjoitettiin vuoden 2006 tilinpäätös. Toimintakertomus vuodelta 2006 hyväksyttiin, mutta todettiin, että tekstin virheet pitää korjata ennen kertomuksen julkistamista.
- Hyväksyttiin vuoden 2007 tarkennettu talousarvio.
- Päätettiin pyytää liittokokoukselta valtuudet myydä Vantaan Rekolassa sijaitseva kiinteistö osoitteessa Jokiranta kiinteistötunnus 092-415-0001-0055-5.
- Hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousraami vuodelle 2008 liittokokoukselle esitettäväksi.
- Päätettiin selvittää hankesuunnitelman mukaisesti, onko mahdollista saada aikaan toimintojen tehostumista yhdistämällä talous- ja henkilöstöhallinnon ja viestinnän palveluita Kehitysvammaisten Palvelusäätiön kanssa. Nimitetään selvitysryhmään Tukiliiton edustajina seuraavat henkilöt: Raimo Kemppi, päävastuullinen selvittäjä Kehitysvammaisten Tukiliiton puolelta (talous- ja henkilöstöhallinnon osuus), Tupu Sammaljärvi, päävastuullinen selvittäjä viestinnän osuudesta, Esa Lahtomaa, liittohallituksen ja taloustoimikunnan edustaja, Susanna Lohiniemi, toiminnanjohtaja. Muita selvitysryhmän jäseniä olisivat Mika Kankainen, henkilöstöpäällikkö, KVPS (koko hankkeen vastuhenkilö), Markku Virkamäki, toiminnanjohtaja, KVPS sekä KVPS:n hallituksen edustaja.
- Hyväksyttiin Rinnetuki ry Kehitysvammaisten Tukiliiton jäseneksi.
- Päätettiin pitää voimassa aiempi hallituksen päätös Tukiviestissä julkaistavien tukiyhdistysten ja -piirien ilmoitusten maksullisuudesta.
- Päätettiin, että työryhmä, johon kuuluvat Mari Saarela, Raimo Haapakoski, Pirjo Ylikauma ja Pirjo Kotiranta laativat alueellisista edunvalvontatoimikunnista hallitukselle suunnitelman, joka sisältää arvion kustannuksista ja tarvittavista resursseista.
- Päätettiin vastata Inclusion European tarjoukseen järjestää järjestön vuosikokous vuonna 2009 Tampereella myönteisesti ja jättää jo tämän vuoden toukokuussa RAY:lle hakemus ennakkojärjestelykulujen kattamiseen.
- Hallitus pohti Tukiliiton toimenpiteitä ammatillisen erityisopetuksen uudelleenorganisoinnissa. Muutoksen taustana ei ole lakkauttaa erityisopetusta, mutta sen järjestämistä halutaan uudistaa. Järjestäjäksi halutaan mahdollisimman suuri taho, ja Tukiliitto olisi tähän tarkoitukseen ainakin yksin liian pieni. Valtuutettiin Jussi Pihkala ja Markku Niemelä käymään jatkoneuvotteluja asian suhteen.
- Nimettiin Kehitysvammaisten Palvelusäätiön hallitukseen Sirkku Lappalainen-Ruppa ja hänen varajäsenekseen Pirjo Kotiranta.
- Päätettiin hakea Tukiliiton jäsenyyttä Opintotoiminnan keskusliittoon ja valtuutettiin järjestöpäällikkö Mari Saarelan hoitamaan jäsenyyden hakemiseen liittyvät toimet.
- Valtuutettiin toiminnanjohtaja Susanna Lohiniemi tai hänen valtuuttamansa henkilö edustamaan Kehitysvammaisten Tukiliittoa vuonna 2008 Terveiden Edistämisen Keskuksen, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:n, Sosiaali- ja terveys- turvan Keskusliiton, Vammaisfoorumien, Lastensuojelun Keskusliiton, Lomaliitto ry:n, RAY:n, NSR:n, Inclusion European, Eurordis'n ja EK:n kokouksissa vuonna 2007.

- Hyväksyttiin liittohallituksen alustava kokousaikataulu 2008:
25.–26.1. Tampereella
7.–8.3. Mertiörannassa
19.4. Tampereella
23.–24.5. Oulussa (liittokokous, seminaari)
6.9. tai Kehitysvammaliiton opintopäivien yhteydessä syyskuussa
25.10. Tampereella
13.12. Tampereella.
- Liittokokous järjestetään vuonna 2009 16.5. Paikka on vielä avoin.
- Liittohallituksen 25.5.07 asettama työryhmä (Haapakoski, Kotiranta, Saarela, Yli-kauma) on selvittänyt alueellisten edunvalvontatoimikuntien kokeilun mahdollisuutta Oulun ja Etelä-Suomen alueella.
- Päätettiin, että alueellisten edunvalvontatoimikuntien kokeilu tapahtuu 1.1.08–31.12.09 Oulun ja Etelä-Suomen alueella. Käytiin keskustelua järjestörakenteen uudistumisen tarpeesta ja Tukiliiton panostuksesta asiaan. Päätettiin, että toiminnanjohtaja ja järjestöpäällikkö laativat aiheesta toimintasuunnitelman, joka esitellään hallituksen kokouksessa tammikuussa.
- Päätettiin, että liittohallitus linjaa Tukiliiton näkemyksen henkilökohtaiseen apuun liittyen ja antaa edunvalvontayksikön toimihenkilöille valtuudet toimittaa linjaus tekstin muotoon. Linjauksen kirjoittaa Sirkka Sivula käydyn teemakeskustelun pohjalta.

Työvaliokunta

Jussi Pihkala, Raimo Haapakoski, Pirjo Kotiranta, Markku Iso-Pärnä, Olli-Pekka Haverinen, Salme Sandvik ja Sirpa Mahonen. Työvaliokunta kokoontui vuoden aikana kaksi (2) kertaa.

Johtoryhmä

Päivi Havas, Raimo Kemppi, Susanna Lohiniemi, Marjo Reunanen, Mari Saarela ja Tupu Sammaljärvi. Johtoryhmä kokoontui 25 kertaa.

Tilintarkastajat

Liittokokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat toimineet:
Seppo Sarsama HTM, varatilintarkastajana Ilse Alander KHT
Tapio Lehtinen HTM, varatilintarkastajana Antti Pitkäniemi KHT

KIINTEISTÖ OY TULPPAANITALO

Vuosi 2007 oli Kiinteistö Oy Tulppaanitalon yhdeksästoista toimintavuosi. Yhtiön osakepääoma jakaantuu siten, että Kehitysvammaisten Tukiliitto ry omistaa osakkeista 80 % ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiö 20 %.

Yhtiökokous

Yhtiökokous pidettiin 3.5.2007. Kokouksessa vahvistettiin vuoden 2006 tilinpäätös ja toimintakertomus sekä myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille.

Yhtiön hallitus

Susanna Lohiniemi
Päivi Havas
Markku Virkamäki

Tilintarkastus

Yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana on toiminut Seppo Sarsama HTM, varatilintarkastajana on Tapio Lehtinen HTM.

Henkilöstö

Toimitusjohtajana on ollut Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n taluspäällikkö Raimo Kemppi, kirjanpidosta on huolehtinut hallintosihteeri Helinä Kokko.

Vakuutukset

Kiinteistön täysarvovakuutus on voimassa.

Kiinteistön hoito

Kiinteistöllä on seuraavat sopimukset:

- Huoltosopimus: HH-kiinteistöpalvelut Oyhissin huolto Otis Oy
- Jätehuolto: Pirkanmaan Jätehuolto Oy
- Vartiointipalvelu: Securitas Oy
- Palohälytysilmoituspalvelu: ISS Security Oy

HENKILÖKUNTA

Toiminnanjohtaja

Susanna Lohiniemi

EDUNVALVONTA JA YHTEISKUNTASUHTEET

Projektikoordinaattori

Jutta Keski-Korhonen

Vammaisasiamies

Sirkka Sivula

Lakimies

Kirsi Mäkinen

VIESTINTÄ

Viestintäpäällikkö

Tupu Sammaljärvi

Tiedottaja

Jaana Teräväinen

Viestintäsihteeri

Marjatta Vuoristo

KANSALAISTOIMINTA

Järjestöpäällikkö

Mari Saarela

Aluesihteerit

Tea Hoffrén (ts)
Tiina Martikainen
Maire Pallari
Salla Pyykkönen
(hoitovapaalla)
Eeva Rossi
Ritva Still

Vertaansa vailla -projekti

Projektipäällikkö

Oili Jyrkämä

Kaveri-projekti

Projektipäällikkö

Kati Ruotsalainen

Projektityöntekijä

Maria Huttunen

KOULUTUS

Koulutuspäällikkö

Marjo Reunanen

Koulutussuunnittelijat

Soilikki Alanne
Anne Grönroos
Taina Koivunen-Kuttila
Marika Mustajärvi

Suunnittelijat

Esa Nyman
Minna Pääkkö-Topi
Raila Talus
Lea Vaitti
Kari Vuorenpää

Toimistotyöntekijät

Silja Filppu
Timo Seppälä

PROJEKTIT

- Selko-e

Projektipäällikkö

Veijo Nikkanen

Projektisuunnittelija

Toni Honkala

- Enemmän otetta omaan elämään

Projektisuunnittelija

Pia Henttonen

Suunnittelija

Pia Björkman

- Mieli myllertää

Projektisuunnittelijat

Virpi Hongisto
Anne Repo

Tutkija

Aila Kantojärvi

Me itse-taustatyöntekijät

Minna Mansikka-aho
Maritta Ekmark

MALIKE-TOIMINTA

Päällikkö

Päivi Havas

Suunnittelijat

Sirkka Nikulainen
Henna Ikävalko ts

Palvelusihiteeri

Päivi Ojanen

Toimintavälineneuvoja

Antti Tulasalo

Toiminnan avustaja

Kari Mäkinen

Aikuis-Malike-projekti

Projektipäällikkö

Tanja Tauria ts
Susanna Tero
(vanhempain vapaalla)

Projektityöntekijä

Anssi Helin ts

TUKIPALVELUT

Taluspäällikkö

Raimo Kemppi

Hallintosihteeri

Helinä Kokko

Taloussihteeri

Sinikka Yliruusi

Palvelusihiteeri

Pirjo Lindgren

Jäsensihiteeri

Sinikka Niemi

Toimistosihiteeri

Liisa Sorjonen

Toimistotyöntekijä

Tuulia Viitasaari

Ohjaava siistijä

Tiina Hänninen

Siistijä

Suvi Jussila

Keittiötyöntekijä

Esa Pajunen

KURSSIKESKUKSET

Mertiörannan kurssikeskus

Emäntä

Eija Joentausta

Keittäjä

Eila Välimaa

Talonmies-vahtimestari

Ari Tamminen